

**Областна стратегия за развитие на социалните услуги
в област Кърджали (2016 - 2020 г.)**

**Междинна оценка
на изпълнението на
Областната стратегия за развитие
на социалните услуги
в област Кърджали
за периода 2016 - 2017 г.**

м. октомври 2018 г.

Съдържание

Раздел I	
1. Въведение	5
2. Цели и задачи на мониторинга и оценката	6
3. Източници, методи и инструментариум за намиране на информация	7
Раздел II	
1. Отчет за изпълнение за периода 2016-2017 г. по приоритетни направления	8
1.1. Приоритетно направление 1: Грижа за децата	8
1.2. Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи	21
1.3. Приоритетно направление 3: Развитие на човешките ресурси ...	51
1.4. Приоритетно направление 4: Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество	53
2. Открити, закрити и промяна на вида и капацитета на специализираните институции и социалните услуги, за периода до 31.12.2017 г.	55
3. Постигане на планирания капацитет по видове социални услуги съгласно Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали, за периода до 31.12. 2017 г.	55
Раздел III	
1. Изводи	57
2. Препоръки	58

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция „Регионална служба по заетостта“
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДСХ	Дом за стари хора
ДЦВУ	Дневен център за възрастни с увреждания
ДЦВХУ	Дневен център за възрастни хора с увреждания
ДЦПЛУ	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ДЦСХ	Дневен център за стари хора
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РУО на МОН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗЖЛУИ	Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
ЗМБ	Звено „Майка и бебе“
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КЦ	Кризисен център
КСУ	Комплекс за социални услуги
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП „АХУ“	Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“
НП „ОСПОЗ“	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ОПРЧР	Оперативна програма развитие на човешките ресурси
ОКМД	Областен координационен механизъм по деинституционализация

ОПХФЕПНЛ	Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица
ОСНВ	Общински съвет по наркотични вещества
ОСРСУ	Областна стратегия за развитие на социалните услуги
ОТ	Обществена трапезария
Отдел „СЗ”	Отдел „Социална закрила”
ПИЦ	Превантивно-информационен център
ПРООН	Програма за развитие на Организацията на обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РУО на МОН	Регионално управление на образование към Министерството на образованието и науката
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РД ПБЗН	Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
РУП	Районно управление „Полиция“
РЦПНОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦВН	Център за временно настаняване
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦНСТДМУ	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания
ЦНСТПЛУИ	Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа

Раздел I

1. Въведение

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Кърджали (2016-2020 г.) е разработена като секторна политика в област Кърджали и е представена за обсъждане и одобрение в Областния съвет за развитие. Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Кърджали: Областна администрация, общински администрации и общински съвети, териториални структури на Агенция за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО). Стратегията е разработена с подкрепата на Областна администрация-Кърджали и е координирана от Регионална дирекция „Социално подпомагане“-Кърджали (РДСП), с техническа помощ от страна на УНИЦЕФ.

Инициативата за областно планиране на социални услуги в област Кърджали е подкрепена и от МТСП и АСП, в синхрон с националните приоритети на социалната политика и с приоритетите в програмата на УНИЦЕФ за България. Инициативата е комплексен модел за планиране, разработване и осигуряване на услуги на областно равнище, като по този начин се гарантира изграждането на една по-ефективна и ефикасна система за предоставяне на социални услуги и използването на структурните фондове на Европейския съюз.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги е съгласувана от Областния съвет за развитие на област Кърджали с Решение № 02/ 30.03.2016 г., взето с Протокол № 01/ 30.03.2016 г. и от Директора на Регионална дирекция „Социално подпомагане“- Кърджали с писмо № 0609-0010/ 13.04.2016 г. и утвърдена от Областния управител на област Кърджали със Заповед № РД-09-77/ 22.04.2016 г.

Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на областта. В географско отношение стратегията покрива всички общини на територията на област Кърджали, като се обръща специално внимание на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги цели да превърне област Кърджали в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, повишаващи качеството на живот на децата и семействата, местните общности, групи и лица в риск, подкрепящи тяхната самостоятелност, пълноценна реализация и същевременно отговарящи на реалните потребности на хората и общността.

В рамките на изпълнение на приоритетните направления, заложените мерки и дейности са насочени към развиване и предоставяне на социални услуги на областно ниво, подобряване на достъпа до качествени социални услуги, повишаване на ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването на различни национални и структурните фондове на Европейския съюз.

Мониторингът и оценката се осъществяват с прякото участие на всички заинтересовани страни - Областна администрация-Кърджали, Регионална дирекция за социално подпомагане-Кърджали, Дирекциите „Социално подпомагане“ в областта, общини, Дирекция „Регионална служба по заетостта“-Хасково, Дирекциите „Бюро по труда“ в областта, Регионалното управление на образованието-Кърджали, Регионална здравна инспекция-Кърджали и НПО.

2. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено за дългосрочни и комплексни интервенции като Областната стратегия за развитие на социалните услуги. **Общата цел** на системата за мониторинг и оценка е да гарантира развитието и подобряването на стратегиите и политиките в социалната сфера.

За тази цел **конкретните задачи** на системата за мониторинг и оценка са:

2.1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за промените в социалната среда в областта:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2.2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и степента на изпълнение на времевия график на дейностите и резултатите;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външни доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване дейностите и качеството на социалните услуги.

2.3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Областната стратегия от гледна точка на целевите рискови групи:

Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантността - съответствие на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността - на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните/вложените ресурси;
- Ефективността - оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности.
- Въздействието - на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта - на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

2.4. Да осигури системното актуализиране на Областната стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;

- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности - социални услуги и мерки;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на Стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка, са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията. Основният подход в процеса на мониторинг и оценка е участието, който включва и обратна връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга и оценката. Участието гарантира съпричастността на заинтересованите страни за резултатите от мониторинга и оценката и съответно тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

3. Източници, методи и инструментариум за намиране на информация

Констатациите на основния екип на ЗМО на изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали са направени въз основа на наблюдение, преглед на документацията - планове и отчети за изпълнението на Стратегията за развитието на социалните услуги по общини, анкетни карти от РДСП-Кърджали, Дирекции „Социално подпомагане” в областта, общините, Дирекция „Регионална служба по заетостта“-Хасково, Дирекциите „Бюро по труда“ в областта, Регионалното управление на образованието-Кърджали, Регионална здравна инспекция-Кърджали и НПО, анализ на предоставена информация, от всички доставчици на социалните услуги по предварително изготвени и предоставени указания, обратна връзка от целевите групи, информационни кампании.

- По отношение на функциониращите социални услуги и местоположението им, информацията е предоставена от общините под формата на месечни справки за капацитет, заетост, брой персонал.

- По отношение на социалните услуги - общинска или проектна дейност, информацията е предоставена от общинските администрации и Дирекциите „Социално подпомагане“, обслужващи съответните общини, доставчици на социални услуги - НПО и др.

- Предоставена информация от общините за дейности по осъществяване на вътрешен контрол на качеството на предоставените социални услуги, анализ на качеството и ефективността на предоставените социални услуги.

- По отношение на обратната връзка от целевите групи общинската администрация предоставя информация под формата на анкетни карти, попълвани от управителите/директорите на всички налични социални услуги на територията на област Кърджали, с цел изследване качеството на предоставените социални услуги.

- Получените анкетни карти от Дирекции „Социално подпомагане“ включват данни за деца/лица в риск, брой настанени деца и лица в институции, брой приемни семейства, и брой деца/лица чакащи за настаняване в специализирани институции.
- Всички институции и организации са предоставили анкетни карти и допълнителна информация във връзка с изготвяне на настоящата оценка.
- Проведени са работни срещи във връзка с намиране и получаване на информация.

Раздел II

1. Отчет за изпълнение за периода 2016 - 2017 г. по приоритетни направления

1.1. Приоритетно направление 1: Грижа за децата.

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството или в близка до семейна среда, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори, водещи до изоставяне на деца и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализирани институции.

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за социално включване и развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.

Специфична цел 1.4. Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

Специфична цел 1.5. Да се предоставят качествени социални услуги от резидентен тип за деца.

Специфична цел 1.6. Деинституционализация на грижите за деца в област Кърджали. Развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство.

По мярка 1.1.1. Ранна превенция на изоставянето и задържане на новородените деца в биологичното семейство.

Личните лекари от областта са информирани относно прилагане на чл.7 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето за задължението им да информират отделите за закрила на детето при констатиране на случаи на деца в риск, включително непълнолетни бременни и семейства, при които има индикации за

изоставяне на дете. Прилага се Методическото ръководство по превенция на изоставянето на деца на ниво „Родилен дом”. След подаден сигнал, социален работник и психолог оказват първоначална подкрепа на майката, а при необходимост се издава направление за ползване на социална услуга в ЦОП.

Не е създадена социална услуга с областен обхват Звено „Майка и бебе” в гр.Кърджали с капацитет 10 места. През 2016 и 2017 г. не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се кандидатства за разкриване на нови социални услуги за деца.

В община Кърджали има назначени 2 здравни медиатори, един в кв.„Боровец“ в гр.Кърджали и един в с.Перперек, които работят с рискови групи.

По мярка 1.1.2. Развитие и подобряване качеството на услугите в ЦОП за обхващане на децата и семействата в риск в област Кърджали.

Продължава работата на създадените ЦОП в Ардино, Момчилград, Крумовград и Джебел без промяна в капацитета. Всички членове на персонала на услугите са участвали в обучения за повишаване на квалификацията им.

В общините Ардино, Момчилград, Крумовград и Джебел, където има функциониращ ЦОП се изпълняват съвместни дейности с ОЗД при осиновяването на деца: консултиране, информиране, мотивиране, проучване и обучение на кандидат-осиновители и подкрепа в следосиновителния период на осиновените деца и семействата. Мобилни екипи от ЦОП Ардино и Момчилград оказват подкрепа на деца и семейства от община Кърджали при решаване на конкретна кризисна ситуация.

Не е разкрит ЦОП в с.Кирково (с капацитет 20 места).

Не е разкрит ЦОП (с капацитет 50 места) в гр.Кърджали. През 2017 г. община Кърджали е изготвила и подала проект „Заедно в подкрепа на децата на Кърджали” за извършване на ремонт и оборудване на сграда за изграждане на социалната услуга по Оперативна програма „ Региони в растеж”, Приоритетна ос 5: „Регионална социална инфраструктура“, Процедура: BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца”, Компонент 1: общини.

Не е изпълнено предвиденото увеличение с 10 места на ЦОП - Джебел. На този етап капацитетът от 20 места е достатъчен за община Джебел.

По мярка 1.1.3. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца, лишени от родителска грижа.

Към края на 2017 г. за област Кърджали в семейства на близки и роднини са настанени деца в риск, както следва:

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	4	5	6
Джебел	7	7	6
Кирково	15	19	16
Крумовград	3	4	10
Кърджали	41	47	51
Момчилград	5	4	3
Черноочене	5	4	2
Общо за област Кърджали	80	90	94

ОЗД и ЦОП оказват подкрепа на децата и семействата на близки или роднини, в които са настанени, в процеса на отглеждането, образованието и възпитанието на децата.

По мярка 1.1.4. Развитие на Приемната грижа в област Кърджали.

Проект „Приеми ме 2015“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (2014-2020 г.), стартира на 01.12.2015 г. Акцентът на проекта е насочен към развитие на специализираната приемна грижа за деца с увреждания, деца жертва на насилие или трафик, деца, които са непридружени бежанци, както и на деца до 3-годишна възраст. Проект „Приеми ме 2015“, допълва и надгражда проект „И аз имам семейство“.

В изпълнение на Етап 1 на проекта партньори на АСП бяха общините Ардино, Кърджали, Крумовград и Момчилград, където се сформираха екипи за управление на проекта на местно ниво и екипи по приемна грижа за пряка работа с утвърдените приемни семейства и кандидатите за приемни родители.

Вторият етап от изпълнение на проекта стартира от 01.11.2016 г. След стартиране на втория етап е сформирани Областен екип за управление в община Кърджали, както и оперативни счетоводители в останалите общини партньори от областта, а цялостният обхват на предоставяне на приемната грижа от общините доставчици е отговорност на Областния екип по приемна грижа.

Към края на 2017 г. в община Кърджали има 14 утвърдени професионални приемни семейства с 13 настанени деца, като в 2 семейства има настанени по 2 деца. В 3 семейства няма настанено дете.

В Момчилград има утвърдени 3 приемни семейства с 2 настанени деца и едно свободно семейство.

В Ардино са утвърдени 8 професионални приемни семейства с 4 настанени деца и 4 свободни семейства.

В община Крумовград са утвърдени 5 семейства с 5 настанени деца. В едното семейство са настанени 2 деца, едно семейство е свободно.

Всички кандидат-приемни семейства преминават 10-дневно обучение, а след настаняване на дете се провеждат надграждащи или поддържащи обучения, според необходимостта.

ЦОП - Ардино и ЦОП - Крумовград развиват дейности по приемна грижа при подбор и обучение на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството.

Проект „Приеми ме 2015“ се изпълнява от Агенцията за социално подпомагане в партньорство с общините на територията на Република България. Целта на проекта е да се усъвършенства и да се разшири обхватът на услугата „Приемна грижа“ и да се затвърди нейното предоставяне на местно ниво, като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда. Акцент е поставен към развитие на специализирана приемна грижа за деца с увреждания; деца, жертви на насилие или трафик; деца, които са непридружени бежанци. Специален фокус се поставя и върху настаняването на деца до 3-годишна възраст. От 01.11.2016 г. социалната услуга премина на областен модел на предоставяне, като са включени 4 общини от областта: Кърджали, Крумовград, Ардино и Момчилград.

Всички утвърдени приемни семейства са професионални. Към края на 2017 г. по проекта има 21 приемни семейства с 24 настанени деца. Екипът по приемна грижа

се състои от 1 началник областен екип по „Приемна грижа” и 1 социален работник. Капацитет на услугата: 30 приемни семейства.

По мярка 1.1.5. Общински и областни програми/мерки за здравна профилактика и семейно планиране.

Във връзка с Националната здравна стратегия (2014-2020 г.) и в изпълнение на разработената Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве (2014-2020 г.) в МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски” гр.Кърджали, откритият Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве осъществява здравно-информационни, здравно-обучителни, здравно-консултативни, медико-социални дейности, психологическа консултация на млади хора, двойки с репродуктивни проблеми, рискови бременни и бременни жени с патология на бременността.

От 01.01.2014 г. стартира кабинет по „Семейно планиране и Репродуктивно здраве” към МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски” гр.Кърджали, съвместно с центъра Виена Инвитро. Извършват се безплатни консултации от специалисти от Виена инвитро и малко на брой платени услуги. Дейността на кабинета намалява поради липса на интерес от страна на пациентите, въпреки безплатните консултации.

В Здравно-консултативния център за майчино и детско здраве към МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски” гр.Кърджали се осъществяват здравно-информационни, здравно-обучителни, здравно-консултативни, медико-социални дейности, психологическа консултация, координиращи и насочващи услуги за млади хора, двойки, семейства, бременни, родилки и деца до 18 години, с цел подобряване на интегрираното съвременно обслужване на посочените целеви групи. Здравните услуги се предоставят от квалифицирани медицински специалисти, лекари специалисти по акушерство и гинекология, по педиатрия, медицински сестри-акушерки, както и от немедицински специалисти - социален работник и психолог.

По мярка 1.1.6. Общински и областни програми/мерки за целева подкрепа на уязвими семейства за създаване на условия за задържане на детето в семейството.

През 2016 г. община Кърджали стартира изготвяне на проектни документи във връзка с изграждане на социални жилища по проект, включен в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град Кърджали, който ще бъде финансиран чрез Инвестиционна програма „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ по Процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие” на Оперативна програма „Региони в растеж” (2014-2020 г.), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. С решение на Общински съвет - Кърджали е приета Наредба за условията и реда за настаняване и ползване на социални жилища в община Кърджали и образец на договор за ползване на социално жилище. Към края на 2017 г. продължава работата по реализиране на проекта.

По мярка 1.1.7. Осъществяване на комплексна програма за ранно детско развитие в област Кърджали.

Община Ардино работи по проект „Ранното детско развитие - предоставяне на интегрирани социални услуги за устойчиво ранно детско развитие и активно социално включване в община Ардино“. От м.май 2016 г. до края на 2017 г. са предоставени образователни, здравни и социални услуги на 397 деца до 7 години и техните родители и семейно консултиране на 28 семейства.

От 2016 г. община Кирково работи по проект „Интегрирани социални услуги за деца от 0 до 7 г. и техните родители в община Кирково” по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие”, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. По проектът се изпълняват следните услуги:

- Предоставяне на психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения, семейно консултиране и подкрепа, и индивидуална и групова работа с деца и родители, включително и с деца и родители, които не са от уязвими групи, с цел посещаване на детска градина, на 150 семейства;

- Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията, на 250 деца;

- Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище, на 45 деца.

В община Крумовград е изграден Център за предоставяне на интегрирани социални услуги в общността по проект „Предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие в община Крумовград”. Проектът обхваща деца на възраст от 0 до 7 години и техните родители, както и бъдещи родители от рискови групи в община Крумовград.

Община Кърджали и Народно читалище „Обединение 1913“ през 2016 г. въвеждат програмата „Работилница за родители - да пораснем заедно“ на УНИЦЕФ. През 2013 г. УНИЦЕФ България подписа с Българското правителство нова програма за сътрудничество, в която един от основните приоритети е свързан с насърчаване на ранното детско развитие. До края на 2017 г. 32 родители, разделени в 2 групи са обучени от специалисти по ранно детско развитие.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за социално включване и развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Деца с увреждания /по данни на ДСП/

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	69	65	65
Община Джебел	18	15	15
Община Кирково	63	67	67
Община Крумовград	58	56	59
Община Кърджали	256	261	274
Община Момчилград	67	66	58
Община Черноочене	22	22	23
Общо за област Кърджали	553	552	561

По мярка 1.2.1. Разкриване на ЦСРИ за деца за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

През 2017 г. в Момчилград по проект „Шанс за социална активност на уязвими групи“ е разкрит Център за социална рехабилитация и интеграция, с капацитет 30 места.

Център за социална рехабилитация и интеграция е социална услуга в общността за почасова подкрепа на деца, свързана с извършване на рехабилитация и социални и

психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.

Не е разкрита планираната социална услуга ЦСРИ за деца в гр.Кърджали с капацитет 50 места. През 2017 г. община Кърджали е изготвила и подала проект „Заедно в подкрепа на децата на Кърджали”, Оперативна програма „Региони в растеж”, Приоритетна ос 5: „Регионална социална инфраструктура“, Процедура: BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца”, Компонент 1: общини, предвидено е разширяване на Дневен център за деца с увреждания „Надежда”, с включване на дейности за Център за социална рехабилитация и интеграция, с капацитет 20 места.

По мярка 1.2.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Дневните центрове за деца с увреждания в Кърджали, Момчилград и с.Добромирци, община Кирково продължават дейността си и изпълняват основната си функция - целодневни или полудневни услуги, предоставяни на деца с различна степен на увреждане. Екипите са съставени от специалисти - социални работници, специални педагози, психолози. Недостиг на специалисти продължава да се наблюдава в ДЦДУ в с.Добромирци. Екипите на центрoвете се подпомагат периодично с обучения и супервизии.

По мярка 1.2.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.

До месец април 2016 г. Агенция за социално подпомагане в партньорство с общините от област Кърджали предоставяха социална услуга „Личен асистент” по Проект „Нови възможности за грижа” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” (2014-2020 г.).

От 2016 г. услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ се предоставят от общините по проекти, финансирани по Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Независим живот” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” (2014- 2020 г.).

Брой деца, ползващи услуги в домашна среда по ОПРЧР:

Община	Финансиране	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	„Личен асистент“ (по проект „Подобряване на достъпа до основни социални и здравни услуги в община Ардино за постигане на независимост и социална интеграция за възрастните и хора с увреждания“)	0	2	0
	„Домашен помощник“ (по проект „Подобряване на достъпа до основни социални и здравни услуги в община Ардино за постигане на независимост и социална интеграция за възрастните и хора с увреждания“)	3	3	3

Джебел	- „Личен асистент“ (по проект Нови възможности за грижа)	7	0	0
	„Социален асистент“ (по проект Независим живот)	0	8	8
Кирково	„Личен асистент“ (По Проект „Нови възможности за грижа“ по ОП РЧР)	9	0	0
	„Личен асистент“ (По Проект „Подобряване качеството на живот и на достъпа на услуги за социално включване в община Кирково“, процедура BG05M9OP001-2.002 „Независим живот“)	0	9	9
	„Личен асистент“ (По бюджетна програма "Интеграция на хората с увреждания" към "Политика в областта на хората с увреждания" по бюджета на Министерството на труда и социалната политика прието с Постановление № 332/22.12.2017 г. на МС)	0	0	3
	„Домашен помощник“ (по Проект „Подобряване качеството на живот и на достъпа на услуги за социално включване в община Кирково“, процедура BG05M9OP001-2.002 „Независим живот“)	0	2	2
	„Домашен помощник“ (По бюджетна програма "Интеграция на хората с увреждания" към "Политика в областта на хората с увреждания" по бюджета на Министерството на труда и социалната политика прието с Постановление № 332/22.12.2017 г. на МС)	0	0	3
Крумовград	- „Личен асистент“ по проект „Нови алтернативи“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2014-2020г./	11	11	0
	- „Личен асистент“ по проект „Подкрепа за независим живот“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2014-2020г./	0	13	7
Кърджали	„Личен асистент“ (Договор № 2014BG05M9OP001-2.2015-001-C0001 Проект "Нови възможности за грижа", бенефициент Агенция за социално подпомагане, с партньор Община Кърджали)	24	0	0
	„Личен асистент“ (Договор № BG05M9OP001-2.002-0274-C01, Проект „Грижа за независим живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	16	18

	„Личен асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.005-0135-C01, Проект „Активно включване за по-добър живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	0	3
	„Социален асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.002-0274-C01, Проект „Грижа за независим живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	4	4
Момчилград	„Личен асистент“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	9	4	4
	„Личен асистент“ (по ПМС 137/05.07.2017)	0	0	4
Черноочене	„Личен асистент“ (по Проект ”Нови възможности за грижа“)	2	0	0
	„Личен асистент“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	0	1	0
Общо		65	73	68

Дирекциите „Социално подпомагане“ са работодател по Национална програма „Асистенти на хората с увреждания“, дейност Личен асистент“. От 2017 г. по националната програма децата с увреждане над 90 % ползват услугата „помощник възпитател“.

„Личен асистент“ и „Помощник възпитател“ по Национална програма „Асистенти на хората с увреждания“ за деца

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.	
	„Личен асистент“	„Личен асистент“	„Личен асистент“	„Помощник възпитател“
Ардино	1	1	1	0
Джебел	0	0	0	0
Кирково	5	5	1	2
Крумовград	3	2	0	3
Кърджали	4	4	0	2
Момчилград	0	0	0	0
Черноочене	0	0	0	0
Общо	13	12	9	

Предоставяните социални услуги в домашна среда за деца не са достатъчни.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.

По мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда.

Във функциониращите ЦОП се осъществяват следните дейности: Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа.

В РУО на МОН е изработен „Механизъм за включване на семейството като партньор в образователно-възпитателния процес“. Изготвени са планове за работа с родителите. Организиран са информационни кампании, с цел да се осведомят родителите за проблеми, свързани с агресията и наркоманията. На проведените родителски срещи и в часовете за консултации, родителите се запознават с постиженията на децата. Във всички училища са разработени планове за изпълнението на механизма.

По мярка 1.3.2. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи.

Активно е сътрудничеството между училищата, РУ „Полиция“ и ДСП в седемте общини на областта. Разширяват се и се развиват дейностите по програмата „Работата на полицията в училищата“, като се акцентира на теми, свързани с противодействието на агресията и насилието между учениците и предотвратяване на рисковите ситуации.

По мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и обществените възпитатели и ОЗД заедно работят в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Функциониращите ЦОП в Ардино, Джебел, Крумовград и Момчилград работят, съвместно с ОЗД за подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости.

Специфична цел 1.4. Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

По мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в област Кърджали.

През 2016 г. и 2017 г. не се наблюдава недостиг на училища или детски заведения.

По данни, подадени от доклад-анализите на директорите на детските градини, на територията на областта няма необхванати деца, подлежащи на предучилищно образование от 5 годишна възраст.

Работи се по конкретни случаи на деца, застрашени от отпадане от задължителното предучилищно образование, които са станали известни на ДСП, община, детско заведение или училище.

По мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

В РУО е изработен „Механизъм за включване на семейството като партньор в образователно-възпитателния процес“. Работа по проект на РУО на МОН - Кърджали, за включване на семейството като партньор във възпитателно-образователния процес. Във всички училища са разработени планове за изпълнението на механизма.

Активна е работата на екипите за обхват на деца и ученици по Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Проведени са работни срещи с родители, на които се обсъдени теми по проблеми, свързани със социализацията на децата и привличането на родителите като партньори във възпитателно-образователния процес. Добри управленски практики за развиване на социалната компетентност на децата от предучилищна възраст, чрез включване на семейството като партньор във възпитателно-образователния процес.

Изготвени са планове за работа с родителите. Организиран са информационни кампании, с цел да се осведомят родителите за проблеми, свързани с агресията и наркоманията. На проведените родителски срещи и в часовете за консултации, родителите се запознават с постиженията на децата. Училищата работят съвместно с инспекторите от детските педагогически стаи, с възпитателите в общежитията и с ОЗД.

Извършени са проверки в училищата за установяване на реалната посещаемост на учениците, отразяването и отчитането на отсъствията.

Осигурява се транспорт, безплатни учебници и помагала за ученици в гимназиален етап, които са в риск от отпадане поради бедност.

От 2016 г. е въведен електронен регистър, отразяващ неизвинените отсъствия, записани и отписани ученици. Информацията се подава в РУО на МОН чрез доклади в електронния модул.

По мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания.

На територията на областта в 68 образователни институции (в т.ч. училища и детски градини) са интегрирани деца и ученици (в зависимост от броя за съответната година) със специални образователни потребности в масови училища. По-голяма част от тях са подпомагани от ресурсни учители от РЦПППО, а в 7 образователни институции от ресурсни учители, назначени в самите институции.

	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Общ брой деца със СОП преминали през ЕКПО, в т.ч.:	264	289	280
- Брой деца на интегрирано обучение в общообразователно училище.	264	289	280
- Брой деца на индивидуално обучение.	0	0	0
- Брой деца, настанени в ПУ.	-	-	-
- Брой деца, настанени в ПУ с интернат.	67	60	57

	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Брой деца с увреждания, обхванати в масови детски градини и ясли.	0	0	0
Брой деца с увреждания, обхванати в масови училища.	87	98	96
- В т. ч. изведени от ПУ.	0	0	0

Продължава функционирането на Центъра за специална образователна подкрепа (ЦСОП) „Д-р Петър Берон“ в гр.Кърджали, където към края на 2017 г. се обучават 57 деца и ученици със СОП и с умствена изостаналост. Обучението в учебното заведение е целодневно и включва учебни часове по програма за помощните училища. Обучението на деца и ученици със СОП и с умствена изостаналост се осъществява чрез специални учебно-технически средства и индивидуалните образователни програми. ЦСОП разполага с добре поддържана материална база и голям екип от квалифицирани преподаватели.

По мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.

В РУО е изработен „Механизъм за включване на семейството като партньор в образователно-възпитателния процес“. Работа по проект на РУО - Кърджали, за включване на семейството като партньор във възпитателно-образователния процес.

Изготвени са планове за работа с родителите. Организиран са информационни кампании, с цел да се осведомят родителите за проблеми, свързани с агресията и наркоманията. На проведените родителски срещи и в часовете за консултации, родителите се запознават с постиженията на децата.

Във всички училища са разработени планове за изпълнението на механизма. По план на РУО са проведени работни срещи във връзка с механизма за включване на семейството като партньор във възпитателно-образователния процес. Изготвени са брошури за родители на тема „Училище и семейство - заедно“. Изучени са и се популяризират добри управленски практики за развиване на социалната компетентност на децата от предучилищна възраст, чрез включване на семейството като партньор във възпитателно-образователния процес.

Извършени са наблюдения върху активността в училищния живот на родители от социално изключените групи в България.

С активното съдействие на класните ръководители са изготвени картотеки на ученици, проявяващи агресия и склонни към поведение, водещо до негативни прояви. Проведени са информационни кампании чрез беседи на тема: „Що е тормоз и агресия?“, „Училище и семейство заедно“, „Не на насилието в училище и извън училище“ и др. Учители и ученици от област Кърджали се включиха активно в деня на Розовата тениска и казаха своето НЕ на училищната агресия. Училищата се включиха в седмицата срещу тормоза с мотото: „Сила за добро“. Учители от СУ „П. Р. Славейков“ се включиха в обучение на тема: „Агресия, общество, семейство и училище“, организирано от Тракийския университет гр.Стара Загора.

Активно е сътрудничеството между училищата и РУ „Полиция“ и ДСП в седемте общини. Разширяват се и се развиват дейностите по програмата „Работата на полицията в училищата“, като се акцентира на теми, свързани с противодействието на

агресията и насилието между учениците и предотвратяване на рисковите ситуации. "

Проведени са 4 заседания на ОСНВ - Кърджали. Разработени и приложени 63 училищни програми за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества. Броят на обхванатите ученици в програмите е 7632. Броят на обучените специалисти е 78. Направени са 83 проучвания по посочената тематика. Въведени са програми за работа с родители. Разработени и разпространени са информационни материали.

Специфична цел 1.5. Да се предоставят качествени социални услуги от резидентен тип за деца.

По мярка 1.5.1. Осигуряване на качествена резидентна грижа за деца в риск.

Продължава дейността на петте Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания в Крумовград, Кърджали и Момчилград.

Продължаване дейността на двата Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания в Кърджали.

Всяка година във всички седем ЦНСТ са извършени супервизии и обучения за повишаване на капацитета на служителите.

Специфична цел 1.6. Деинституционализация на грижите за деца в област Кърджали. Развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

По мярка 1.6.1. Разработване на план за трансформиране на ДМСГД.

През 2017 г. силно е ограничен приемът на деца в ДМСГД гр.Кърджали. Към края на 2017 г. в специализираната институция са настанени 33 деца. През 2017 г. в ДМСГД са били приети 10 деца, 6 от област Кърджали, а останалите 4 деца са настанени от други области, като всички са с увреждания или необходимост от постоянна медицинска грижа.

Съгласно картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и картата на резидентните услуги, по приоритетна ос 5: „Регионална социална инфраструктура“, процедура „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ на оперативна програма „Региони в растеж“ (2014-2020 г.), по компонент 1 в община Кърджали ще се изгради: ЦОП, ЦСРИ, Наблюдавано жилище и ремонт на съществуващ ДЦДУ, а по компонент 2 - Център за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянна медицинска грижа.

По мярка 1.6.2. Развитие на услуги за реинтеграция на децата от ДМСГД - гр.Кърджали в биологичното или в разширеното семейство - настаняване при близки и роднини, услуги в подкрепа на осиновяването.

Дейностите за реинтеграция на децата от специализираните институции се извършват съвместно от персонала на ДМСГД и ОЗД. Те включват възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството, като предварително се издирва семейството на детето и се установява контакт с неговите близки; консултиране -

социално, правно, психологическо, педагогическо, информиране, посредничество, материална подкрепа към семействата за отглеждане на детето, изведено от специализираната институция.

В отделите ОЗД към ДСП за всяко настанено дете има отворен случай и изготвен план за действие. Задачите в плана основно включват работа със семействата на настанените деца, консултиране и информиране за възможностите за подпомагане и подкрепа с цел връщане на децата в биологичното или в разширеното семейство.

През 2017 г. от ДМСГД са изведени 10 деца - 2 в биологично семейство, 4 в приемни семейства, а 4 деца са осиновени.

Към края на 2017 г. в ДМСГД са настанени 33 деца, като всички са с различна степен на увреждане и нуждаещи се от специални грижи.

В подкрепа на работата на ОЗД по реинтеграция на децата от ДМСГД гр.Кърджали, дейности за изграждане на родителския капацитет, материална и финансова подкрепа на семействата оказва сдружение „Надежда и домове за децата - клон България”.

Изграден е и функционира Областен координационен механизъм по деинституционализация (ОКМД) с подкрепата и активното участие на „Надежда и домове за децата - клон България“.

По мярка 1.6.3. Развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Център за настаняване от семеен тип е социална услуга в общността от резидентен тип, в който се създават условия за живот в среда, близка до семейната. В област Кърджали са разкрити и функционират 7 Центъра за настаняване от семеен тип за деца и/или младежи: 5 ЦНСТ за деца без увреждания в Крумовград, Кърджали и Момчилград и 2 ЦНСТ за деца и младежи с увреждания в Кърджали. Центърът може да се ползва в комбинация с други социални, здравни, образователни и други услуги и в съответствие с потребностите на настанените деца и младежи. В центровете се предоставя подкрепа на деца и младежи със/без увреждания. Настаняването в ЦНСТ на децата е мярка за закрила, след изчерпване на възможности за настаняване в семейство - биологично, разширено, приемно или осиновително. През 2016 - 2017 г. в област Кърджали не са разкрити нови социални услуги от резидентен тип, наличните са достатъчни за покриване на нуждите от такъв тип услуги.

По мярка 1.6.4. Развиване на съпътстващи социални услуги.

Продължаване на дейността на Дневен център за деца с увреждания към ДМСГД гр.Кърджали с тенденция към развиване на по-гъвкави форми на дневни, почасови и заместващи грижи и преминаване като делегирана от държавата дейност. Потребителите настанени в услуги от резидентен тип ползват съпътстващи социални услуги в Дневен център, Център за социална рехабилитация и интеграция или ЦОП.

1.2. Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи.

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване и да се подобри качеството на живот, при спазване достойнството на хората от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в област Кърджали.

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и болни стари хора в семейна среда.

Специфична цел 2.2. Развитие на алтернативна резидентна грижа за възрастни с увреждания и болни стари хора в среда, близка до семейната.

Специфична цел 2.3. Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот.

Специфична цел 2.4. Да се създадат условия за социално включване на рискови общности, индивиди, включително етническите общности в неравностойно положение.

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и болни стари хора в семейна среда.

По мярка 2.1.1. Развитие на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за социално включване на хората с увреждания.

По данни на ДСП от област Кърджали, регистрираните в дирекциите пълнолетни лица с увреждания са, както следва:

Пълнолетни лица с увреждания /по данни на ДСП/

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	1083	1106	1062
Община Джебел	546	548	558
Община Кирково	1349	1353	1359
Община Крумовград	1023	920	1038
Община Кърджали	4234	4250	3981
Община Момчилград	828	825	768
Община Черноочене	578	571	541
Общо за област Кърджали	9641	9573	9307

Продължава дейността на ДЦВУ в гр.Ардино. Във връзка с промяна на ППЗСП е извършена промяна на наименованието на социалната услуга ДЦВХУ на Дневен център за пълнолетни лица с увреждания (ДЦПЛУ) със Заповед № РД01-1170/12.09.2017 г. на ИД на АСП. В периода 2016-2017 г. е подобрена квалификацията на персонала на ДЦПЛУ чрез обучение на теми:

- „Методически насоки по водене на задължителната документация в специализираните институции и социални услуги в общността. Администриране на договорите за предоставяне на социалната услуга и формиране и изчисляване на таксите на потребителите.“
- „Програма за управление и качествено предоставяне на социалните услуги и механизми за ефективно партньорство и взаимодействие между общинските власти и НПО при предоставяне на социалните услуги“
- „Насоки и инструменти по адаптацията на ППЗСП, във връзка с настъпили

Междинна оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги на област Кърджали за периода 2016 - 2017 г.

законодателни промени в ЗСП през 2016 г. при предоставяне на социалните услуги.“

- „Управление на социалните услуги, контрол на качеството и възлагане на управлението на социалните услуги.“

Продължава дейността на ДЦВУ в гр.Кърджали - социална услуга в общността за подкрепа на пълнолетни лица с трайни увреждания, в която са създадени условия за обслужване, отговарящи на ежедневните и рехабилитационните им потребности, както и на потребностите от организация на свободното време.

През 2016 г. и 2017 г. дневният център работи с пълен капацитет 30. Изготвена е Програма за обучение и квалификация, през която персоналят на услугата премина успешно.

Разширен е териториалният обхват на услугата като за потребителите е осигурен специализиран транспорт от Домашен социален патронаж.

Продължава дейността на ЦСРИ в гр.Кърджали за хора с психични проблеми - социална услуга в общността за почасова подкрепа на пълнолетни лица с психични проблеми, свързана с извършване на рехабилитация, социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на лица с психични проблеми.

Средната годишна заетост на социалната услуга през 2016 г. е 30, а през 2017 г. е 33.83 потребители. Социалната услуга е почасова. Услугата се предоставя качествено. Не се предоставят мобилни услуги.

Продължава дейността на ЦСРИ „Н. Камбурова“ в гр.Кърджали за хора със зрителни проблеми - социална услуга в общността за почасова подкрепа на пълнолетни лица със зрителни проблеми, свързана с извършване на рехабилитация, социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на лица със зрителни проблеми. Потребителите на услугата се включват в програми за:

- Компютърно обучение;
- Ориентиране и мобилност;
- Всекидневни умения;
- Занимателна терапия.

Социалната услуга предоставя възможност на потребителите да водят самостоятелен начин на живот. Социалната услуга работи с пълен капацитет. Услугата се предоставя качествено .

Не е осигурена достъпна среда в ЦСРИ „Н. Камбурова“ гр.Кърджали за хора със зрителни проблеми. При така съществуващата материална база услугата не може да бъде разкрита като делегирана от държавата дейност.

Разкрит е ЦСРИ в гр.Момчилград

През 2016 г. община Момчилград кандидатства с проект „Шанс за социална активност на уязвими групи“, в който е заложено разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция, схема „Активно включване“ по ОП РЧР. През 2017 г. е разкрита социалната услуга ЦСРИ с капацитет 30 места. Продължителност на проекта е до 31.10.2018 г., след което ще бъде направено предложение пред АСП за разкриване на услугата ЦСРИ за пълнолетни лица с психични проблеми и/или деменция като

делегирана от държавата дейност.

Не е разкрит ЦСРИ в гр.Крумовград

В гр.Крумовград функционира Център за предоставяне на интегрирани социални услуги в общността по проект „Предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие в община Крумовград”. Предвидено е след приключване на проекта през 2019 г. да се преустрои в ЦСРИ.

Продължава дейността на Клубовете на инвалида в гр.Кърджали

Социалните услуги осигуряват социални контакти на хората с увреждания, оказват помощ при подготовка на документи, извършват информационно-консултативни услуги, организационни, административно-правни, транспортни и други услуги на членовете на клубовете. Клубовете обслужват над 1000 лица с увреждания годишно.

Продължава дейността на Клуба на инвалида в гр.Момчилград

Услугата предоставя условия за хора с увреждания да общуват и осъществяват социални контакти и възможности за активен живот.

Продължава дейността на Клуба на инвалида в община Черноочене

По мярка 2.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания, болните стари хора и техните семейства.

Домашен социален патронаж - най-старата социална услуга в домашна среда, която осигурява подкрепа на стари хора и хора с увреждания за осигуряване на храна, медицинско и административно обслужване.

Община	2015 г.		2016 г.		2017 г.	
	Капацитет	Заетост	Капацитет	Заетост	Капацитет	Заетост
Крумовград	120	94	120	82	165	139
Кърджали	200	170	200	120	200	191
Момчилград	70	50	70	50	70	35
Общо за област Кърджали	390	314	390	252	435	365

Разширена е дейността на Домашен социален патронаж - Крумовград - Социалната услуга осигурява топла и питателна храна и медицинско обслужване на нуждаещите се лица. Капацитет на услугата е 165 души с териториален обхват гр.Крумовград и крайградските села, и три филиала в с.Аврел., с.Егрек и с.Токачка. През 2016 г. община Крумовград след одобрение на проект „Закупуване на оборудване за Домашен социален патронаж в гр.Крумовград” от Управителния съвет на Фонд „Социална закрила“, подписа Договор за съвместна дейност на стойност 21 591,00 лева.

Разширена е дейността на Домашен социален патронаж в гр.Кърджали - ДСП предоставя комплекс от услуги в домашна среда:

- Приготвяне и доставка на храна в дома;

- Поддържане на лична хигиена и хигиена в жилищните помещения, обитавани от обслужвания;
- Наблюдение на здравословното състояние и съдействие за получаване на медицинска помощ.
- Съдействие при снабдяване и осигуряване с необходимите помощни средства на потребители с увреждания обслужвани от ДСП
- Битови услуги - закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на електрическа и топлинна енергия, телефон и други със средства на лицето;
- Съдействие при изготвяне на документи и придружаване в ТЕЛК на лица, обслужвани от ДСП които нямат близки;
- Транспортно обслужване на тежкоподвижни лица със специализиран автомобил;
- Гледане на тежко болни лица в домашна среда;

Домашен социален патронаж в гр.Кърджали е разширил териториалния си обхват, обхващайки потребители от близките населени места от общината.

Капацитетът за възрастни лица е 200, като средно месечно през 2016 г. се приготвя и предоставя храна както следва:

- по домовете на 154 възрастни лица;
- за 43 потребители на ДЦДУ - Кърджали и ДЦВХУ - Кърджали;
- за 11 деца в ЦНСТ - Кърджали, ул. „Проф. Акад. Л. Милетич“ № 3;
- 180 деца от 6 месечна до 3 годишна възраст.

Капацитетът за възрастни лица е 200, като средно месечно през 2017 г. се приготвя и предоставя храна както следва:

- по домовете на 140 възрастни лица;
- за 43 потребители на ДЦДУ - Кърджали и ДЦВХУ - Кърджали;
- за 14 деца в ЦНСТ - Кърджали, ул. „Проф. Акад. Л. Милетич“ № 3;
- 180 деца от 6 месечна до 3 годишна възраст.

Домашен социален патронаж разполага с специализирана кола за лица с увреждания, която може да се ползва за предвижване в града и извън града от деца и лица с увреждания по предварителна заявка. В края на 2016 г. са закупени две специализирани коли за разнасяне на храна на потребителите на Домашен социален патронаж в гр.Кърджали.

По Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания” е назначен и работи като диспечер на специализираната кола, едно безработно лице с увреждане. По Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания” в ДСП до м. 09.2017 г. работи едно безработно лице с увреждане, на длъжност сътрудник социални дейности.

Продължава дейността на Домашен социален патронаж в гр.Момчилград. Домашен социален патронаж - Момчилград обслужва град Момчилград и близките села с.Груево и с.Соколино, като дейността включва само предоставяне на храна. Социалната услуга Домашен социален патронаж в гр.Момчилград все още не извършва допълнителни дейности, освен предоставянето на храна.

Не е разкрита планираната услуга Домашен социален патронаж в гр.Ардино. На този етап няма необходимост от услугата, тъй като функциониращата социална услуга Обществена трапезария по Оперативна програма за храни ФЕПНЛ

през 2016 г. осигурява храна на 150 човека, през 2017 г. капацитетът е увеличен на 250 потребители, за 2018 г. е одобрен обхват на програмата от 1 300 души.

Не е разкрита планираната услуга Домашен социален патронаж в с.Кирково. На този етап разкриването на услугата не е оправдано, тъй като през 2016 г. община Кирково е кандидатствала по ОПХФЕПНЛ за социална услуга Обществена трапезария и е одобрена за 1240 потребители. През 2017 г. от услугата се ползват 1700 потребители. Това задоволява нуждите от осигуряване на храна в общината.

Социални услуги в домашна среда асистенти на хора с увреждания - Постигнато е увеличение на услугите в домашна среда - „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“ - по-голямо през 2016 г. В периода 2016 - 2017 г. общините от област Кърджали предоставяха социална услуга „Личен асистент“ по проект „Нови възможности за грижа“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. и по проекти, финансирани по Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Независим живот“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (2014-2020 г.). Услуги в домашна среда се предоставят по общини, както следва:

Община	Финансиране	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	„Личен асистент“ (по проект „Подобряване на достъпа до основни социални и здравни услуги в община Ардино за постигане на независимост и социална интеграция за възрастните и хора с увреждания“)	0	28	30
	„Домашен помощник“ (по проект „Подобряване на достъпа до основни социални и здравни услуги в община Ардино за постигане на независимост и социална интеграция за възрастните и хора с увреждания“)	57	57	57
Джебел	- „Личен асистент“ (по проект Нови възможности за грижа)	60	78	78
	- „Социален асистент“ (по проект Независим живот)	0	8	8
	- „Домашен помощник“ (по проект Независим живот)	0	2	2
Кирково	„Личен асистент“ (По Проект „Нови възможности за грижа“ по ОП РЧР)	9	0	0
	„Личен асистент“ (По Проект „Подобряване качеството на живот и на достъпа на услуги за социално включване в община Кирково“, процедура BG05M9OP001-2.002 „Независим живот“)	0	9	9
	„Личен асистент“ (По бюджетна програма "Интеграция на хората с увреждания" към "Политика в областта на хората с увреждания" по бюджета на Министерството на труда и	0	0	3

	социалната политика прието с Постановление № 332/22.12.2017 г. на МС)			
	„Домашен помощник“ (по Проект „Подобряване качеството на живот и на достъпа на услуги за социално включване в община Кирково”, процедура BG05M9OP001-2.002 „Независим живот”)	0	31	31
	„Домашен помощник“ (По бюджетна програма "Интеграция на хората с увреждания" към "Политика в областта на хората с увреждания" по бюджета на Министерството на труда и социалната политика прието с Постановление № 332/22.12.2017 г. на МС)	0	0	41
	„Социален асистент“ (по Проект „Предоставяне на интегрирана социална услуга на хора с увреждания и техните семейства на територията на община Кирково” по ОПРЧР 2014-2020 г., приоритетна ос № 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“ и приоритетна ос № 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“.	0	0	15
Крумовград	- „Личен асистент“ по проект „Нови алтернативи” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2014-2020г./	112	112	0
	- „Личен асистент“ по проект „Подкрепа за независим живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2014-2020г./	0	50	55
	„Личен асистент“, назначени с финансиране на „Дънди прешъс метълс Крумовград“ ЕАД	0	0	5
	„Домашен санитар“ - устойчивост на проект „Помощ в дома - заедно за по-добър живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2013-2017г./	30	0	0
	„Домашен помощник“ по проект „Подкрепа за независим живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ /2014-2020г./	0	32	30
Кърджали	„Личен асистент“ (Договор № 2014BG05M9OP001-2.2015-001-C0001 Проект "Нови възможности за грижа", бенефициент Агенция за социално подпомагане, с партньор Община Кърджали)	143	144	0

	„Личен асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.002-0274-C01, Проект „Грижа за независим живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	53	52
	„Личен асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.005-0135-C01, Проект „Активно включване за по-добър живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	0	15
	„Социален асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.002-0274-C01, Проект „Грижа за независим живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	20	19
	„Социален асистент“ (Договор № BG05M90P001-2.005-0135-C01, Проект „Активно включване за по-добър живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	0	21
	„Домашен помощник“ (Договор № BG05M90P001-2.002-0274-C01, Проект „Грижа за независим живот“ бенефициент Община Кърджали)	0	15	15
Момчилград	„Личен асистент“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	62	62	67
	- „Личен асистент“ (по проект „Шанс за социална активност на уязвими групи“)	0	0	7
	- „Социален асистент“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	4	4	4
	- „Социален асистент“ (по проект „Шанс за социална активност на уязвими групи“)	0	0	7
	- „Домашен санитар“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	0	0	0
	- „Домашен помощник“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	12	12	12
Черноочене	„Личен асистент“ (по Проект „Нови възможности за грижа“)	40	0	0
	„Личен асистент“ (по проект „Подкрепа за независим живот“)	0	54	0
	„Личен асистент“ (по Постановление № 332/22.12.2017 г. на МС)	0	0	65
Общо		617	884	783

Реалното увеличение на услугите в домашна среда - „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“ в подкрепа на хора с увреждания и стари хора е незначително в сравнение с нуждата от тези услуги. Разширяването на услугите в домашна среда зависи от предоставените възможности за финансиране по оперативни и национални програми.

Дирекциите „Социално подпомагане“ са работодател по Национална програма „Асистенти на хората с увреждания“, дейност „Личен асистент“.

„Личен асистент“ по Национална програма „Асистенти на хората с увреждания“

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	5	9	7
Джебел	3	3	1
Кирково	29	23	18
Крумовград	11	8	12
Кърджали	13	10	11
Момчилград	2	1	0
Черноочене	0	0	0
Общо	63	54	49

Обхватът на Националната програма е ограничен. В тази програма потребителите са единствено лица с определена от ТЕЛК чужда помощ и доходи под линията на бедността, личните асистенти трябва да отговарят на условията за подпомагане с месечна социална помощ.

По мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания в област Кърджали.

Осигуряване на достъпна среда

Инфраструктурата в централната част на гр.Кърджали е добър пример за изградена достъпна среда. Изпълнен е проект за ремонт на тротоарите в централната част на града, по който са осигурени специални подстъпи за инвалидни колички, тактилни плочки и звукова сигнализация на светофарите за хора със зрителни увреждания. Пред сградите на институциите са изградени постъпи за инвалидни колички.

В община Ардино в сградите публична общинска собственост, улиците и тротоарите се изпълняват мерки за достъпна архитектурна среда.

В община Крумовград е повишена енергийната ефективност на 9 обществени сгради по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. В тези сгради са предвидени мерки, свързани с подобряване на достъпа за лица с увреждания в съответствие с Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хора с увреждания.

В община Момчилград по проект „Шанс за социална активност“ е изградена достъпна среда за лицата - потребители на услугата ЦСРИ.

В голяма част от обществените сгради, както и в обществения транспорт не е осигурена достъпна среда. Често се изгражда рампа, която не е функционална. Достъпна среда трябва да се осигури, както за хората със затруднено придвижване, така и за хора със сензорни увреждания. Няма осигурена достъпна среда в жилищните кооперации. Новите жилищни сгради продължават да се строят без осигурена достъпна среда.

Осигуряване на достъп до заетост, професионална квалификация, обучение в практически умения за лицата с увреждания с възможност за работа

По информация, предоставена от ДБТ в област Кърджали, безработните лица с намалена работоспособност, регистрирани в ДБТ са както следва:

Брой регистрирани в ДБТ безработни лица с намалена работоспособност

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	50	31	32
Джебел	2	2	4
Кирково	37	24	33
Крумовград	57	46	58
Кърджали	94	66	61
Момчилград	9	3	13
Черноочене	15	15	14
Общо за област Кърджали	264	187	215

В следващата таблица са предоставени данните за лицата с намалена работоспособност, преминали обучение и тези, на които е осигурена работа от ДБТ.

Община		Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	2	5	5
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	2	0	1
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	2	17	4
Джебел	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	0	0	0
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	2	0	0
Кирково	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	3	4	4
	Лица с намалена работоспособност,	0	1	1

	преминали обучение, на които е осигурена работа.			
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	2	6	5
Крумовград	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	0	0	0
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	14	20	13
Кърджали	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	24	15	0
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	7	4	0
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	41	38	47
Момчилград	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	0	0	0
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	2	3	6
Черноочене	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение.	0	0	0
	Лица с намалена работоспособност, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
	Общо лица с намалена работоспособност, на които е осигурена работа.	5	8	5

Видно от информацията, предоставена от ДБТ в област Кърджали:

През 2015 г. работа е осигурена на 68 лица или 27,64 % от регистрираните в ДБТ за 2015 г. 264 лица с намалена работоспособност.

През 2016 г. от е осигурена заетост на 92 лица с увреждания или 49,20 % от регистрираните в ДБТ за годината 187 лица с намалена работоспособност.

През 2017 г. от е осигурена заетост на 80 лица с увреждания, което е 37,21 % от регистрираните през годината 215 лица с намалена работоспособност.

Все още за хората с увреждания се осигурява предимно временна заетост. Липсата на достъпна среда в обществения транспорт, на работните места и в учебните заведения е пречка за осигуряване на квалификация и трудова заетост на хората с увреждания.

Нови форми на междусекторни и смесени социални услуги за активно включване на лицата с увреждания - Община Кърджали изпълнява Проект „Активно включване за по-добър живот”, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”, със срок на изпълнение 18 месеца, период на реализация от 01.06.2017 г. до

30.11.2018 г. В резултат на реализиране на проекта е създаден Център за предоставяне на социални и интегрирани услуги, в който са назначени: 1 - социален работник, 1 - рехабилитатор, 1 - психолог и 1 - медицински специалист. Предоставят се услуги в домашна среда на 40 потребители от 15 лични асистенти и 21 социални асистенти. По дейностите на проекта са обучени 36 лица с увреждания и лица, полагащи грижи за зависими член на семейството, по специалностите – готвач, работник в озеленяването и помощник в строителството и назначени на работа за 6 месеца в заведения за социални услуги, кметства, училища и детски градини.

В община Крумовград по проект „Шанс за социална активност на уязвими групи“, след обучение, едновременно са назначени лични асистенти, социални асистенти, екип на ЦСРИ, като част от потребителите на ЦСРИ са назначени като озеленители.

Развитие на алтернативни форми на заетост и форми на социално предприемачество - През 2017 година общините Ардино, Момчилград, Крумовград, Кирково и Кърджали са подали проектни предложения по процедура „Развитие на социалното предприемачество“ на Оперативно програма „Развитие на човешките ресурси“. Предстои реализацията на проектите.

Специфична цел 2.2. Развитие на алтернативна резидентна грижа за възрастни с увреждания и болни стари хора в среда, близка до семейната.

По мярка 2.2.1. Развиване на мрежа от услуги резидентен тип за извеждане от институции и предотвратяване на настаняването в специализирани институции и осигуряване на грижа в среда, близка до семейната на хора с умствена изостаналост.

По данни на ДСП от област Кърджали, регистрираните в дирекциите пълнолетни лица с умствена изостаналост са, както следва:

Пълнолетни лица с умствена изостаналост /по данни на ДСП/

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	65	70	65
Община Джебел	114	112	98
Община Кирково	96	102	108
Община Крумовград	99	90	102
Община Кърджали	508	510	477
Община Момчилград	66	67	83
Община Черноочене	69	68	65
Общо за област Кърджали	1017	1019	998

Продължава дейността на действащите Защитени жилища за хора с умствена изостаналост в гр.Ардино, гр.Кърджали, с.Патица и с.Минзухар, община Черноочене. - За подобряване работата на действащите социални услуги резидентен тип за хората с умствена изостаналост в гр.Кърджали, гр.Ардино, с.Патица и с.Минзухар, са проведени обучения на персонала, свързани с управление, администриране на социалните услуги и работа с целевите групи.

Защитено жилище за хора с умствена изостаналост в гр.Ардино - През 2017

г., във връзка с промените в ППЗСП и необходимостта от разкриването на социална услуга за лица с висока степен на зависимост от грижа, каквито са потребителите на защитеното жилище в гр.Ардино е направено предложение за промяна вида на социалната услуга ЗЖХУИ в **Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ)**. Със Заповед № РД01-0144/ 30.01.2018 г. на ИД на АСП е извършена промяната. Заповедта влиза в сила, считано от 01.07.2018 г.

За повишаване квалификацията на персонала са проведени обучения на тема:

- Методически насоки по водене на задължителната документация в специализираните институции и социални услуги в общността. Администриране на договорите за предоставяне на социалната услуга и формиране и изчисляване на таксите на потребителите.
- Програма за управление и качествено предоставяне на социалните услуги и механизми за ефективно партньорство и взаимодействие между общинските власти и НПО при предоставяне на социалните услуги
- Насоки и инструменти по адаптацията на ППЗСП, във връзка с настъпили законодателни промени в ЗСП през 2016г. при предоставяне на социалните услуги.
- Управление на социалните услуги, контрол на качеството и възлагане на управлението на социалните услуги.

Защитено жилище за хора с умствена изостаналост в гр.Кърджали - Социална услуга в общността от резидентен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост, които подпомагани от специалисти, водят относително самостоятелен начин на живот в среда, близка до семейната. Услугата работи с пълен капацитет, настанени са 8 лица с умствена изостаналост. Социалната услуга се предоставя качествено.

Защитено жилище за хора с умствена изостаналост в с.Патица, община Черноочене - Социалната услуга работи с пълен капацитет, настанени са 8 лица с умствена изостаналост. Услугата се предоставя качествено. Във връзка с промените в ППЗСП е променено наименованието на социалната услуга от „Защитено жилище за хора с умствена изостаналост“ в „Защитено жилище за лица с умствена изостаналост“ (ЗЖЛУИ).

Защитено жилище за хора с умствена изостаналост в с.Минзухар, община Черноочене - Услугата се предоставя качествено. Във връзка с промените в ППЗСП е променено наименованието на социалната услуга от „Защитено жилище за хора с умствена изостаналост“ в „Защитено жилище за лица с умствена изостаналост“ (ЗЖЛУИ).

Не е разкрита планираната услуга **Защитено жилище за лица с умствена изостаналост** в община Джебел. На този етап не е необходима услугата. Потребителите от община Джебел, настанени в специализирани институции са с по-тежка форма на умствена изостаналост и отговарят на целевата група на ЦНСТ.

Не е разкрита планираната услуга ЦНСТ за лица с умствена изостаналост в община Джебел.

Не е разкрита планираната услуга **Защитено жилище за лица с умствена изостаналост** в община Кирково.

Не е разкрита планираната услуга ЦНСТ за лица с умствена изостаналост в община Кърджали.

През отчетния период не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които

да се финансира изграждането и дейността на такива социални услуги.

По мярка 2.2.2. Разкриване на услуги резидентен тип за лица с психични проблеми и деменция за осигуряване на среда за живот, близка до семейната, подкрепа за водене на относително самостоятелен живот и предотвратяване на настаняването в специализирани институции.

По данни на ДСП от област Кърджали, регистрираните в дирекциите пълнолетни лица с психични заболявания са, както следва:

Пълнолетни лица с психични заболявания /по данни на ДСП/

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	110	130	140
Община Джебел	42	43	39
Община Кирково	43	48	53
Община Крумовград	49	51	55
Община Кърджали	496	509	688
Община Момчилград	46	47	54
Община Черноочене	90	83	90
Общо за област Кърджали	876	911	1119

Не са разкрити планираните социални услуги резидентен тип за лица с психични разстройства:

- Защитено жилище за лица с психични разстройства в гр.Кърджали;
- Защитено жилище за лица с психични разстройства или умствена изостаналост в община Момчилград;
- ЦНСТ за лица с психични разстройства или деменция в гр.Кърджали;
- ЦНСТ за лица с психични разстройства или деменция в с.Чубрика, община Ардино;
- ЦНСТ за лица с психични разстройства или деменция в гр.Момчилград;

Изчакват се подходящи схеми за финансиране. През периода 2016 - 2017 г. не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се кандидатства за разкриване на нови социални услуги. Поради забавяне на стартирането на процеса за деинституционализация на възрастни на национално ниво, липсата на схеми за финансиране на строителство и/или ремонт на сгради, довежда до неизпълнение на предвидените дейности.

През 2016 г. община Ардино е направила постъпки, със съдействието на Областния управител на област Кърджали пред Министерство на отбраната за безвъзмездно предоставяне на имот, държавна собственост на закритото военно поделение в гр.Ардино, където има подходяща сграда за тази социална услуга. Сключено е предварително споразумение. Все още няма крайно решение. В отворения прием по Оперативна програма „Региони в растеж“, общината попада в резервния списък. Общината ще търси проектно финансиране по оперативните и националните програми за осъществяване на дейността.

По мярка 2.2.3. Разкриване на услуги резидентен тип за лица с физически и сензорни увреждания за осигуряване на среда за живот, близка до семейната и подкрепа за водене на относително самостоятелен живот.

По данни на ДСП от област Кърджали, регистрираните в дирекциите пълнолетни лица с физически увреждания са, както следва:

Пълнолетни лица с физически увреждания /по данни на ДСП/

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	135	166	167
Община Джебел	271	261	282
Община Кирково	699	702	715
Община Крумовград	303	262	291
Община Кърджали	1058	1062	971
Община Момчилград	195	197	183
Община Черноочене	144	142	135
Общо за област Кърджали	2805	2792	2744

По данни на ДСП от област Кърджали, регистрираните в дирекциите пълнолетни лица със сензорни увреждания са, както следва:

Пълнолетни лица със сензорни увреждания /по данни на ДСП/

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Община Ардино	344	276	215
Община Джебел	102	117	118
Община Кирково	155	142	141
Община Крумовград	231	210	187
Община Кърджали	944	937	691
Община Момчилград	222	218	169
Община Черноочене	107	113	95
Общо за област Кърджали	2105	2013	1616

Планираните Защитено жилище за лица с физически увреждания и две социални услуги ЦНСТ за лица с физически увреждания в община Кърджали не са разкрити. През отчетния период не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се финансира изграждането и дейността на такива социални услуги.

Планираното Защитено жилище за лица със зрителни увреждания в гр.Кърджали. не е разкрито. През отчетния период не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се финансира изграждането и дейността на такава социална услуга.

По мярка 2.2.4. Развитие на услуги за тежко болни хора.

Продължава дейността на медико-социална услуга Хоспис „Добролюбие” - Кърджали и Хоспис „Червен кръст” - Кърджали, управляван от ОС на БЧК, предлагащи резидентни грижи и медицинска рехабилитация при много тежки състояния.

Хоспис „Червен кръст” - с разрешение на РЗИ-Кърджали капацитетът е увеличен от 20 на 22 места. През 2017 г. са обгрижени 45 пациенти. Изписани са 10 пациента. Починали са 13. Към 31.12.2017 г. общият брой настанени е 22.

Проведени са обучения на персонала. Създадени са съвременни условия за настаняване и обгрижване на пациентите. Подписан е нов 10-годишен договор за безвъзмездно предоставяне на част от сграда, публична общинска собственост за нуждите на Хоспис „Червен кръст“ до 2027 година. Осигурени са условия за самоиздръжка на „Хоспис „Червен кръст“ ЕООД с активната подкрепа на община

Кърджали.

Хоспис „Добролюбие” е с капацитет 40 места. През 2017 г. са обгрижени около 136 лица. Услугата се предоставя качествено.

Не е разкрит **Дом за възрастни с физически увреждания в гр.Кърджали**. През отчетния период не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се финансира изграждането и дейността на такава социална услуга.

Не е разкрит **Хоспис в гр.Момчилград**. Разкриването му е планирано в Общинската стратегия на община Момчилград и включено в Плана за развитие на социалните услуги на територията на община Момчилград 2018 - 2019 г. През отчетния период не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се кандидатства за разкриване на нови социални услуги.

Специфична цел 2.3. Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот.

По мярка 2.3.1. Развиване на мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна среда.

Планираната социална услуга ДЦСХ в гр.Кърджали не е разкрита. През периода 2016-2017 г. не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се кандидатства за разкриване на такава социална услуга.

Продължава дейността на Клуба на пенсионера, налична услуга в общините Кърджали, Ардино и Крумовград.

Клубът на пенсионера в Ардино има 65 членове. Клубът, предоставя социални услуги за съдействие за поддържане на социални контакти, засилване на социалната интеграция и подобряване на качеството на живот на пенсионерите. Разнообразни са дейностите на Клуба, интересен е социалният живот на членовете му.

През 2016 г. и 2017 г. в **Клуба на пенсионера и хората с увреждания - гр.Крумовград** са реализирани следните дейности: индивидуално и групово четене на книги, вестници, списания; изнасяне на беседи и лекции; организиране на културно-масови мероприятия и художествена самодейност; организиране на екскурзии; организиране на игри на шах, табла и други; честване на празници – национални, религиозни, рождени дни; физкултурни занимания; организиране и участие в трудови дейности; организиране на здравно-профилактични мероприятия; подпомагане на членовете на клуба, намиращи се в затруднено положение и други.

В община Кърджали има 3 Клуба на пенсионера:

- „Тракия № 1“ - с 99 членове на клуба;
- „Млади сърца“ - с 98 членове на клуба;
- „Кап. Петко Войвода“ - 30 членове на клуба.

Клубовете на пенсионера дават възможност на хора от третата възраст да водят по-активен начин на живот и да осъществяват социални контакти.

По мярка 2.3.2. Разкриване на услуги резидентен тип за стари хора за осигуряване на среда за живот, близка до семейната и подкрепа за водене на относително самостоятелен живот.

Планираната услуга ЦНСТ за стари хора в община Черноочене не е разкрита. В годишните планове за развитие на социалните услуги в общината не е предвидено разкриване на такава услуга.

Планираната услуга ЦНСТ за стари хора в с.Чубрика, община Ардино не е разкрита. През 2016 г. община Ардино е направила постъпки, със съдействието на Областния управител на област Кърджали пред Министерство на отбраната за безвъзмездно предоставяне на имот, държавна собственост на закритото военно поделение в гр.Ардино, където има подходяща сграда за тази социална услуга. Сключено е предварително споразумение. Все още няма крайно решение. В отворения прием по Оперативна програма „Региони в растеж“, общината попада в резервния списък. Общината ще търси проектно финансиране по оперативните и националните програми за осъществяване на дейността.

По мярка 2.3.3. Продължаване дейността и подобряване качеството на услугите в специализираните институции.

Продължава дейността на Дом за стари хора в гр.Кърджали и Дом за стари хора в гр.Крумовград - Специализираната институция, предоставя комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно чл. 68, ал. 1 - 3 от Кодекса за социално осигуряване, включително на онези от тях, които са с физически увреждания и имат процент намалена работоспособност, установен с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Домът за стари хора в гр.Кърджали е управляван от ОС на БЧК. През 2017 г. е проведен конкурс за възлагане на управлението на Дома за стари хора, съгласно изискванията на ЗСП и ППЗСП и е сключен нов договор с БЧК за управление на социалната услугата. Средната годишна заетост на Дом за стари хора през 2016 г. и 2017 г. е 29 потребители. Услугата се предоставя качествено.

През 2016 г. е извършен поетапен основен ремонт на санитарни възли. Ремонтирани са санитарните възли и складовите помещения. Закупени са нови столове за общите помещения за хранене. Привлечени са дарители, които подмениха пердетата в стаите на потребителите. Подновени са пейките в дворното пространство на дома с подходящи за потребителите на услугата със съдействието на Община Кърджали. Боядисани са част от стаите и помещенията за хранене на двата етаж с помощта на дарители и доброволци. Монтирани са устройства за димна сигнализация във всяка стая на потребителите и на част от администрацията, със съдействието на РД ПБЗН. Осигурено отопление за зимният период с климатици за всяка стая поради установена през 2016 година повреда на парната инсталация. Осигурен е достъп до Дома със стационарна и подвижна рампа, до всички стаи и на двата етаж чрез парпети за хората с увреждания.

През 2017 г. е довършен основния ремонт на всички санитарни възли в ДСХ. Привлечени са 23 нови дарители, стойността на привлечените дарения е двойно по-висока в сравнение с 2016 г. От 2014 г. има положителна резолюция от Кмета на община Кърджали върху докладна записка на директора на Секретариата за газифициране на сградата. Представители на „Сити газ“ са оформили проекта, но до този момент окончателно решение не е взето.

Дом за стари хора гр.Крумовград продължава дейността си, като е запазен капацитетът му. Осигурени са качествени грижи и добри условия за потребителите на услугата, предоставят се дейности включващи задоволяване на ежедневните, здравни, рехабилитационни потребности и други.

Специфична цел 2.4. Да се създадат условия за социално включване на рискови общности, индивиди, включително етническите общности в неравностойно положение.

По мярка 2.4.1. Развиване на мрежа от социални услуги за лица и семейства от рисковите групи, лица и семейства с ниски доходи или без доходи, бездомни, лица жертва на насилие, лица със зависимости.

Разширен е обхватът на „Обществена трапезария“ - социалната услуга за задоволяване на потребностите от храна на най-уязвимите групи: лица и семейства, получаващи месечни социални помощи по реда на ППЗСП; лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях; самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии; скитащи и бездомни деца и възрастни, както и други граждани от уязвимите социални групи в обществото.

Увеличен е капацитетът на социалната услуга Обществена трапезария в общините Ардино, Крумовград, Кърджали и Момчилград, разкрита е Обществена трапезария в община Кирково.

Община	Социална услуга	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Ардино	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“	70	70	0
	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ	70	150	250
Кирково	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ	0	0	1700
Крумовград	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“	54	70	0
	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ	0	70	270
Кърджали	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ към Домашен социален патронаж, финансирана от Фонд „Социална закрила“	80	80	0
	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ към Храм „Успение Богородично“ кв.Гледка, финансирана от Фонд „Социална закрила“	80	80	0
	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ	0	120	120
Момчилград	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“	100	100	100
	Лица, ползващи услуга „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ	0	70	280
Общо за област Кърджали		384	740	2840

В община Ардино услугата се предоставя по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане. От 01.05.2017 г., лицата, ползващи услугата „Обществена трапезария“ на територията на община Ардино по ОПХ ФЕПНЛ от 150 се увеличиха на 250 броя. От 01.01.2018 г., лицата, ползващи услугата „Обществена трапезария“ по ОПХ ФЕПНЛ, са 1300 на брой.

Услугата „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“ в община Ардино е предоставяна до 31.03.2016 г.

Община Кирково кандидатства по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица за социална услуга Обществена трапезария и е одобрена за 1240 потребители. Проектът стартира на 01.12.2016 г. Към 31.12.2017 г. се осигурява топъл обяд на 1700 лица. Разкрити са три обществени трапезарии:

- трапезария район Бенковски и район Фотиново;
- трапезария район Чорбаджийско;
- трапезария район Кирково.

В община Крумовград за периода от 2016 г. до 2017 г. значително е увеличен обхватът на лицата, нуждаещи се от безплатна топла храна: от 54 на 270. Разкрити са три нови филиала на Обществена трапезария към Домашен социален патронаж - Крумовград:

- трапезария район Аврен;
- трапезария район Токачка;
- трапезария район Егрек.

Услугата „Обществена трапезария“, финансирана от Фонд „Социална закрила“ в община Крумовград е предоставяна до 31.03.2016 г.

Увеличен е капацитетът на социалната услуга Обществена трапезария в **община Кърджали**. Разширен е териториалният обхват на Обществена трапезария към Домашен социален патронаж в гр.Кърджали, чрез осигуряване на специализиран транспорт. През 2017 г. са закупени 2 специализирани коли за транспортиране на приготвяна храна от Домашен социален патронаж. Услугата „Обществена трапезария“ към Домашен социален патронаж в гр.Кърджали, финансирана от Фонд „Социална закрила“ е предоставяна до 31.03.2016 г.

Община Кърджали през м.септември 2016 г. кандидатства по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица за социална услуга Обществена трапезария към Домашен социален патронаж и е одобрена за 120 потребители. Проектът стартира на 01.10.2016 г. , към 31.12.2017 г. се осигурява топъл обяд на 120 потребители.

Продължава дейността на Обществената трапезария в гр.Кърджали, кв.Гледка, Храм „Успение Богородично“ със средства на църквата и дарения. До 31.03.2016 г. услугата е предоставяна от Фонд „Социална закрила“ на МТСП.

В община Момчилград се разшири обхвата на Обществената трапезария. Разкрити бяха 5 трапезарии по проект „Осигуряване на топъл обяд в община Момчилград“, финансирани по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и 1 по проект „Обществена трапезария - Момчилград“:

- трапезария гр.Момчилград;
- трапезария с.Груево;
- трапезария с.Равен;

- трапезария с.Звездел;
- трапезария с.Нановица.

Продължава дейността на Обществената трапезария в гр.Момчилград, финансирана по Фонд „Социална закрила“ към МТСП.

Предвидената услуга ЦСРИ за лица със зависимости в гр.Кърджали не е разкрита. През отчетния период не са предприети действия и мерки за разкриване на ЦСРИ за лица със зависимости.

Предвидената социална услуга „Приют“ в гр.Кърджали не е разкрита. През отчетния период не са предприети действия и мерки за разкриване на Приют в гр.Кърджали.

Предвидената услуга Кризисен център за жени и деца в гр.Кърджали, жертва на насилие не е разкрита. През отчетния период не са предприети действия и мерки за разкриване на Кризисен център за жени и деца, жертва на насилие.

През отчетния период не са предприети действия и мерки за разкриване на **Център за временно настаняване** в гр.Кърджали. Не бяха отворени схеми по оперативни програми, по които да се кандидатства за разкриване на нови социални услуги. Липсата на схеми за финансиране на строителство и/или ремонт на сгради, довежда до неизпълнение на предвидените дейности.

През април 2016 г. община Крумовград е кандидатствала по Проект „Интегриран подход за социално включване в българо-гръцкия регион, чрез подкрепа за заетост и развитие на социалното предприемачество” за разкриване на **Център за временно настаняване** с капацитет 21 места. През 2017 г. проектът е одобрен. Очаква се стартиране на услугата през месец януари 2019 г. или веднага след приключване на ремонтните дейности. Услугата ще бъде с областен обхват.

По мярка 2.4.2. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на уязвимите групи и индивиди в област Кърджали.

Включване на трайно безработни лица и лица без образование в мерки на заетост и обучение.

По данни на ДБТ от област Кърджали броят на регистрираните безработни лица по категории са дадени в следната таблица:

Община		2015 г.	2016 г.	2017 г.
Ардино	Брой регистрирани безработни лица:	1033	829	854
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	60	32	36
	В т. ч. лица над 55 години;	543	435	381
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	278	195	147
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	50	31	32
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	678	544	403
Джебел	Брой регистрирани безработни лица:	743	566	507
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	35	64	47
	В т. ч. лица над 55 години;	341	206	173
	В т. ч. лица без образование или по-	108	62	59

	ниско от основно образование;			
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	2	2	4
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	516	274	117
Кирково	Брой регистрирани безработни лица:	1848	1620	1441
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	172	179	169
	В т. ч. лица над 55 години;	744	624	547
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	245	215	200
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	37	24	33
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	1151	968	819
Крумовеград	Брой регистрирани безработни лица:	1194	1093	1050
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	149	133	137
	В т. ч. лица над 55 години;	405	371	339
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	264	239	246
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	57	46	58
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	707	561	402
Кърджали	Брой регистрирани безработни лица:	2172	1768	1597
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	273	199	179
	В т. ч. лица над 55 години;	664	546	466
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	903	752	607
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	94	66	61
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	778	381	206
Момчилград	Брой регистрирани безработни лица:	839	660	614
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	95	80	71
	В т. ч. лица над 55 години;	344	242	226
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	182	130	115
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	9	3	13
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	482	250	256
Черноочене	Брой регистрирани безработни лица:	513	468	456
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	38	33	30
	В т. ч. лица над 55 години;	248	228	235
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	314	295	273
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	15	15	14
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	297	207	287

Общо за област Кърджали	Брой регистрирани безработни лица:	8342	7004	6519
	В т. ч. младежи от 18 - 29 години;	822	720	669
	В т. ч. лица над 55 години;	3289	2652	2367
	В т. ч. лица без образование или по-ниско от основно образование;	2294	1888	1647
	В т. ч. лица с намалена работоспособност;	264	187	215
	В т. ч. безработни с регистрация над 1 година.	4609	3185	2490

От информацията е видно, че най-голям е дялът на безработните лица с регистрация над 1 година. През 2015 г. трайно безработните лица съставляват приблизително 55 % от всички регистрирани в ДБТ, през 2016 г. - са около 45,5 %, а през 2017 г. - 38 % от регистрираните в ДБТ.

Регистрираните в ДБТ лица без образование или по-ниско от основно образование по години са: През 2015 г. съставляват приблизително 27,5 % от всички регистрирани в ДБТ, през 2016 г. са около 27 %, а през 2017 г. - 25 % от регистрираните в ДБТ. Дялът на регистрираните в ДБТ лица без образование или по-ниско от основно образование се запазва през годините. Тази рисковата група разчита предимно на програми за заетост.

По данни на ДБТ - Ардино:

В община Ардино:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	0	0
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	0	0	7

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	0	4	7
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	1	1
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	12	44	15

През 2016 г. включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ са общо 38 лица, от тях продължително безработни са 17 лица; нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 55 лица, от тях : - продължително безработни са 27 лица; нововключени в обучение по програми са общо 30 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 22 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 26 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 36 лица.

През 2017 г. включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ са общо 11 лица, от тях продължително безработни са 5 лица; нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 32 лица, от тях : продължително безработни лица - 10 лица, безработни без професия или без квалификация - 7 лица; нововключени в обучение по програми лица са общо 15 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 7 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 5 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 5 лица

По данни на ДБТ - Кирково:

В община Кирково:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	2	0
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	9	9	2

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	8	6	15
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	2	1
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	209	204	299

През 2016 г. включени лица в заетост по национални програми по ЗНЗ са 32 лица; по насърчителни мерки по ЗНЗ са включени 9 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост 23 безработни лица.

През 2017 г. включените в заетост по национални програми по ЗНЗ са 20 лица; по насърчителни мерки по ЗНЗ са включени 8 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост 48 безработни лица.

По данни на ДБТ - Крумовград:

В община Крумовград:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	0	4
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	2
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	16	73	62

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	4	0	10
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	5
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	133	129	117

През 2016 г. по програми по ЗНЗ са включени в заетост 8 лица без образование. По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост 21 безработни лица без образование.

Започналите работа през 2016 г. по програми и мерки от ЗНЗ са 20 продължително безработни лица. По схеми по ОПРЧР работа са започнали 31 продължително безработни лица.

През 2017 г. по програми и мерки по ЗНЗ са включени в заетост 5 лица без образование. По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост 4 безработни лица без образование.

През 2017 г. по програми и мерки по ЗНЗ са включени в заетост 19 трайно безработни лица. По схеми по ОПРЧР включените в заетост - 9 трайно безработни лица.

По данни на ДБТ - Кърджали:

В община Кърджали:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	41	52	45
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	12	18	14

Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	41	90	49
---	----	----	----

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	26	36	11
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	7	15	10
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	8	41	23

В община Черноочене:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	0	0
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	9	24	0

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	0	5	8
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	5	8
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	11	15	16

През 2016 г. включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ - общо 47 бр., в т. ч. 44 лица от община Кърджали и 3 лица от община Черноочене, от тях : продължително безработни лица - 7 бр. Нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 209 лица, в т. ч. 186 лица от община Кърджали и 23 лица от община Черноочене, от тях - продължително безработни са 49 лица. Нововключени в обучение по програми лица са общо 121 лица, в т. ч. 121 лица от община Кърджали. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на Национална програма "Активиране на неактивни лица" са 63 бр.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 44 лица; Схема

„Обучения и заетост на младите хора“ - 21 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 34 лица.

През 2017 г. включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ са общо 31 бр., в т. ч. 19 лица от община Кърджали и 12 лица от община Черноочене, от тях продължително безработни са 4 лица. Нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 120 лица, в т. ч. 99 лица от община Кърджали и 21 лица от община Черноочене, от тях: продължително безработни са 35 лица; безработни без професия или без квалификация са 49 лица. Нововключените в обучение по програми лица са общо 65 бр., в т. ч. 57 лица от община Кърджали и 8 лица от община Черноочене. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на Национална програма „Активиране на неактивни лица“ са 135 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 20 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 55 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 29 лица; Схема „Ваучери за заети лица“ в обучение са включени 56 заети лица.

По данни на ДБТ - Момчилград:

В община Момчилград:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	20	20
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	8	7
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	183	175	154

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	22	18	8
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	8	6	4
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	88	67	57

През 2016 г. включените лица в заетост по Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания по ЗНЗ общо 1 бр. с над 71% намалена работоспособност. В заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ е включено едно лице, което е продължително безработно. Нововключените в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 20 лица, от тях продължително безработни лица са 9 бр. Нововключени в обучение по програми лица са общо 45 бр. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на Национална програма „Активиране на неактивни лица“ са 35 бр.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 14 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 7 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 12 лица.

През 2017 г. по Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания по ЗНЗ е работило едно лице. Включени в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ лица с трайни увреждания - 1бр. Включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ са 4 бр., от тях - продължително безработни лица - 2 бр. Нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 26 лица, в т. ч. - продължително безработни -12 лица; - безработни без професия или без квалификация - 6 лица. Нововключени в обучение по програми лица са общо 15 бр. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на Национална програма „Активиране на неактивни лица“ са включени 22 лица.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 6 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 4 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 2 лица; Схема „Ваучери за заети лица“ в обучение са включени 7 заети лица.

В община Джебел:

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение.	0	0	0
Лица без образование или по-ниско от основно образование, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	0	0
Общо лица без образование или по-ниско от основно образование, на които е осигурена работа.	144	209	254

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение.	0	15	0
Безработни лица с регистрация над 1 година, преминали обучение, на които е осигурена работа.	0	6	0
Общо безработни лица с регистрация над 1 година, на които е осигурена работа.	223	116	229

През 2016 г. Включени лица в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ – общо 4 бр., от тях продължително безработни лица са 2 бр. Нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ са общо 13 лица, от тях продължително безработни - 4 лица. Нововключени в обучение по програми са общо 30 лица. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на

Национална програма „Активиране на неактивни лица“ са 23 бр.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 6 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 5 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 4 лица.

През 2017 г. включени в заетост по насърчителни мерки по ЗНЗ - 6 лица, от тях : продължително безработни лица - 2 бр. Нововключени в заетост и обучение по национални програми по ЗНЗ - общо 8 лица, в т. ч. продължително безработни - 3 лица, - безработни без професия или без квалификация 4 лица. Неактивни лица, регистрирани в ДБТ като безработни, в резултат от реализация на Национална програма „Активиране на неактивни лица“ са 18 бр.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ са включени в заетост и обучение по: Схема „Нова възможност за младежка заетост“ - 8 лица; Схема „Обучения и заетост на младите хора“ - 6 лица; Схема „Обучения и заетост“ - 3 лица.

Осигурена работа на лица без образование или по-ниско от основно образование в област Кърджали

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	0	0	7
Джебел	144	209	254
Кирково	9	9	2
Крумовград	16	73	62
Кърджали	41	90	49
Момчилград	183	175	154
Черноочене	9	24	0
Общо за област Кърджали	402	580	528

През 2015 г. За периода по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 402 лица без образование или по-ниско от основно образование. Започналите работа съставляват 17,52 % от безработните лица без образование или по-ниско от основно образование в област Кърджали.

През 2016 г. За периода по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 580 лица без образование или по-ниско от основно образование. Започналите работа съставляват 30,72 % от безработните лица без образование или по-ниско от основно образование в област Кърджали.

През 2017 г. За периода по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 528 лица без образование или по-ниско от основно образование. Започналите работа съставляват 32,06 % от безработните лица без образование или по-ниско от основно образование в област Кърджали.

Осигурена работа на безработни лица с регистрация над 1 година в област Кърджали

	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	12	44	15
Джебел	223	116	229

Кирково	209	204	299
Крумовград	133	129	117
Кърджали	8	41	23
Момчилград	88	67	57
Черноочене	11	15	16
Общо за област Кърджали	684	616	756

През 2015 г. в област Кърджали по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 684 трайно безработни лица. Започналите работни места съставляват 29,82 % от трайно безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

През 2016 г. в област Кърджали по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 616 трайно безработни лица. Започналите работни места съставляват 19,34 % от трайно безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

През 2017 г. в област Кърджали по програми и мерки на ДБТ, финансирани по действащите национални и оперативни програми за развитие на човешките ресурси е осигурена временна заетост на 756 трайно безработни лица. Започналите работни места съставляват 30,36 % от трайно безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

За трайно безработните лица, лицата без образование, без професия и квалификация, все още се осигурява предимно временна заетост.

Дейностите за осигуряване на достъп до заетост, професионална квалификация, обучение в практически умения за лицата с увреждания с възможност за работа са разгледани в **Мярка 2.1.3.**

Мерки за огромяване на пълнолетни лица без образование

В 6 училища от област Кърджали са сформирани 13 групи Дейности по проект „Нов шанс за успех“, процедура чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент BG05M20P001-3.004-0001 „Огромяване на възрастни – фаза 1“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структури и инвестиционни фондове.

Програми за социално подпомагане

По информация от дирекции „Социално подпомагане“ от областта, броят на лицата под линията на бедността, подпомагани със социални помощи са дадени в следните таблици:

Брой пълнолетни лица под линията на бедност, с достъп до месечна социална помощ

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	188	151	136
Джебел	34	29	34
Кирково	120	110	105
Крумовград	152	100	125
Кърджали	61	61	67

Момчилград	63	52	45
Черноочене	33	30	29
Общо за област Кърджали	651	533	541

Видно от информацията, получена от ДСП в областта, броят на подпомаганите с месечна помощ лица постепенно намалява, което може да се обясни с намалението на регистрираните в ДБТ безработни лица.

През 2015 г. в област Кърджали са подпомогнати: с месечна социална помощ - 651 лица и семейства, от които 68 лица в над трудоспособна възраст, които не получават пенсия, 578 лица в трудоспособна възраст, от тях 562 безработни лица, 55 са лица с трайно намалена работоспособност. Подпомаганите с месечна помощ безработни лица съставляват 12,20 % от безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

За задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности, с еднократна помощ са подпомогнати 162 лица и семейства.

През 2016 г. в област Кърджали са подпомогнати: с месечна социална помощ - 533 лица и семейства, от които 61 лица в над трудоспособна възраст, които не получават пенсия, 449 лица в трудоспособна възраст, от тях 339 безработни лица, 32 - лица с трайно намалена работоспособност. Подпомаганите с месечна помощ безработни лица съставляват 10,64 % от безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

С еднократна помощ са подпомогнати 117 лица и семейства.

През 2017 г. в област Кърджали са подпомогнати: с месечна социална помощ - 541 лица и семейства, от които 79 лица в над трудоспособна възраст, които не получават пенсия, 564 лица в трудоспособна възраст, от тях 419 безработни лица, 43 - лица с трайно намалена работоспособност. Подпомаганите с месечна помощ безработни лица съставляват 16,83 % от безработните с регистрация в ДБТ над 1 година в област Кърджали.

С еднократна помощ са подпомогнати 136 лица и семейства.

Брой пълнолетни лица под линията на бедност, подпомогнати с целева помощ за отопление

Община	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
Ардино	1392	1311	1033
Джебел	709	661	639
Кирково	1481	1360	1290
Крумовград	954	777	709
Кърджали	2823	2673	2606
Момчилград	799	755	751
Черноочене	697	666	620
Общо за област Кърджали	8855	8203	7648

От 2016 г. лица и семействата с доход под линията на бедност се подпомагат с хранителни пакети по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, съфинансирана от Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите

се лица за 2014-2020 г. До 2014 г. социално слаби лица и семейства са получавали хранителни продукти по Програма „Разпределение на храни от Интервенционните запаси на ЕС“, управлявана от Разплащателна агенция.

През 2015 г. не са раздавани хранителни продукти.

През 2016 г. 8237 лица и семейства под линията на бедност са получили хранителни пакети.

През 2017 г. 9397 лица и семейства под линията на бедност са получили хранителни пакети.

Продължава дейността на здравните медиатори към община Кърджали.

В община Кърджали са назначени и работят двама здравни медиатори - в гр.Кърджали, кв.Боровец и в с.Перперек. Дейността на здравните медиатори включва:

- Работа с клиенти и подпомагане на незапознатите със здравната система за получаване на достъп до здравни услуги;
- Посредничество между уязвими групи и здравни и социални служби;
- Работа с ОПЛ и други здравни специалисти и институции за повишаване на имунизационния статус на децата;
- Подпомагане при попълване на различни документи;
- Участие в организиране на здравни профилактични мероприятия и мероприятия за повишаване на здравната култура.

Община Кърджали насърчава участието на двамата здравни медиатори в обучения за повишаване на техните знания и умения.

Не са назначени здравни медиатори в общините с големи ромски общности Крумовград, Кирково и Момчилград.

Народно читалище „Обединение 1913“ е доставчик на социалната услуга „Център за консултиране и подкрепа на жени, жертва на насилие“.

Сътрудниците на кабинета приемат случаите и определят срещи с адвокат, психиатър и гинеколог. Дейността на кабинета се популяризира чрез рекламни клипове, които се излъчват по местните телевизии и радиа, както и чрез листовки и плакати.

Повече от десетилетие читалището предлага услуги на пострадали от домашно насилие. То си партнира успешно с местните власти, полицията, НПО, читалищата в селата на област Кърджали и др.

Читалището кандидатства и печели финансиране по няколко проекта, свързани с пострадали от домашно насилие. Разработен е информационен справочник с данни за службите, които работят по проблема с домашното насилие и е предоставен на читалищата в област Кърджали. Организирант се обучения, кръгли маси, дискусии по проблема.

Със Заповед № РД1 - 57/ 26.04.2016 г. под № 00869-0003 е регистриран Център за консултиране и подкрепа на жени, жертва на насилие към Агенция за социално подпомагане.

През 2016 г. 58 жени и мъже, жертва на насилие, са потърсили подкрепа от Центъра, който предлага безплатни консултации с психолог и юрист; търсят се възможности за осигуряване на жилище за временно пребиваване.

През 2017 г. е оказана подкрепа на 51 жени и мъже, жертва на насилие.

Продължава дейността на Превантивно-информационния център към Общинския съвет по наркотични вещества - Кърджали.

Превантивно-информационен център се ръководи от Общински съвет по наркотични вещества и осъществява превантивни дейности и програми с младежи от училищата в община Кърджали. Центърът организира различен тип мероприятия, семинари, беседи, програми, конференции с деца и родители.

Кабинет за преодоляване на тютюневата зависимост към РЗИ - Кърджали провежда консултации на граждани за отказ от цигари, беседи за вредата от тютюнопушунето и кампании.

РЗИ - Кърджали работи с младежи и граждани от ромски произход по Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции. Съвместно с Общинския съвет по наркотични вещества провежда кампании по Национална стратегия за борба с наркотиците.

1.3. Приоритетно направление 3: Развитие на човешките ресурси.

Обща цел 3. Да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги.

Специфична цел 3.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение;

Специфична цел 3.2. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на уменията и повишаване на квалификацията в съответствие с новите изисквания и стандарти.

Специфична цел 3.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение.

По мярка 3.1.1. Изграждане на капацитет за управление на социалните услуги, обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и външните доставчици на социални услуги.

Ръководните екипи на социалните услуги в област Кърджали са участвали в обучения, с цел развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги.

През 2016 г. са проведени обучения на 5 служители от РДСП и ОЗД към ДСП по проект „Стратегическа деинституционализация за премахването на институционалната грижа за деца под 3-годишна възраст в България“ на „Надежда и домове за децата - България“.

Проведени обучения за повишаване на квалификацията на служители от	Брой 2015 г.	Брой 2016 г.	Брой 2017 г.
---	---------------------	---------------------	---------------------

ДСП на територията на област Кърджали, във връзка с:			
- работа с деца в риск	4	6	5
- работа с хора с увреждания	0	1	2
- работа с рискови групи	1	1	2
- социални услуги	1	2	3

През отчетния период служителите от ДСП - Кърджали не са преминали през обучения по посочените по-горе теми.

По мярка 3.1.2. Ресурсно обезпечаване на отделите, ангажирани с администрирането и управлението на социалните услуги на територията на всяка общините от област Кърджали.

В Общински администрации Кърджали, Крумовград и Момчилград има служители, които са ангажирани единствено със социални дейности. В останалите общински администрации от областта служителите са ангажирани и с други хуманитарни дейности.

Осигурена е възможност за обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на служителите, ангажирани със социални дейности.

Служители, ангажирани със социални дейности от общините Ардино, Кирково, Крумовград и Момчилград са преминали през различни обучения за повишаване на квалификацията и управленските си умения.

През периода 2015-2017 г. служители от Общинските администрации Джебел, Кърджали и Черноочене, не са били обучавани.

Не е осигурен адекватен брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на всяка община - във всички общински администрации, с изключение на Кърджали, Крумовград и Момчилград, служителите са ангажирани и с други хуманитарни дейности.

Проведени обучения за повишаване на квалификацията на служители от Общинска администрация, ангажирани с администрирането и управлението на социалните услуги:	Брой служители 2015 г.	Брой служители 2016 г.	Брой служители 2017 г.
Община Ардино	6	3	3
Община Джебел	0	0	0
Община Кирково	1	0	0
Община Крумовград	1	1	3
Община Кърджали	0	0	0
Община Момчилград	0	1	1
Община Черноочене	0	0	0

Специфична цел 3.2. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на уменията и повишаване на квалификацията в съответствие с новите изисквания и стандарти.

По мярка 3.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Във всички функциониращи социални услуги в област Кърджали има назначени минималния брой специалисти, необходими за функциониране на услугата, съгласно методиката за определяне на персонала.

Персоналът в съществуващите социални услуги в област Кърджали периодично преминава специализирани обучения за квалификация, които да осигурят обогатяване на знанията и опита им.

Във всички общини са създадени условия за подкрепа на персонала, работещ в социалните услуги. Персоналът получава съдействие, осигуряване на информация, консултации както от общинските администрации, така и от ДСП.

По данни от анкетните карти на функциониращите социални услуги в областта има необходимост от още специалисти в:

- ЦОП гр.Джебел има необходимост от логопед;
- ЦНСТ - 1 и ЦНСТ - 2 гр.Крумовград има необходимост от социални работници;
- ДСХ- Крумовград има необходимост от социален работник.

1.4. Приоритетно направление 4: Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Обща цел 4. Повишаване на ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Специфична цел 4.1. Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги.

Специфична цел 4.2. Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

Специфична цел 4.1. Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги.

По мярка 4.1.1. Въвеждане на ефективна система от социални услуги на областно ниво.

Функциониращите в област Кърджали социални услуги обслужват потребители и от други общини и области. В социалните услуги от резидентен тип са настанени потребители от цялата страна. Дневните услуги обслужват и потребители от съседни общини.

Не е създадено партньорство между различните общини при развиване на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа, разработване на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси, съвместно развитие на мобилни екипи, съвместно разработване на Общински планове за развитие и др.

Специфична цел 4.2. Да се утвърдят ефективни механизми за

междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

По мярка 4.2.1. Създаване на връзки на взаимодействие между различните публични и социални сектори - социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, заетост, инфраструктура и жилищна среда.

В Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертва на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, подписан от основните партньори - ДСП, РУП и общини, е разписана точна и ясна процедура по уведомяване и действия на членовете от различните институции при сигнал за дете в риск.

Всички институции и организации, имащи отношение към работа с деца работят съвместно по Областния координационен механизъм по деинституционализация, създаден със заповед на Областния управител на област Кърджали на 22.05.2015 г. Екипът се състои от 12 постоянни членове, представители на институции и организации, имащи отношение към работа с деца и 6 асоциирани членове. Целта на координационния механизъм е да се осигури ефективна координация и взаимодействие на ангажираните субекти при изпълнение на политиката за деинституционализация. Основните принципи при прилагане на Механизма са: осигуряване на най-добрия интерес на детето; взаимна информираност на партньорите и помощ; мултидисциплинален подход на областно ниво; гъвкавост при вземане на решения; етично поведение при обгрижване на всеки конкретен случай.

Много добро сътрудничество има между ОС на БЧК с общинските администрации и Дирекциите „Социално подпомагане“. ОС на БЧК е единствената неправителствена организация в областта, която управлява две социално-здравни услуги - Дом за стари хора - Кърджали и Хоспис „Червен кръст“. БЧК е партньорска организация на АСП по програма „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти на ОПХ ФЕПНЛ“. Кампаниите по раздаване на хранителните пакети се извършват от служители и доброволци на Български червен кръст. БЧК участва в провеждането на различни информационни кампании и инициативи за повишаване на осведомеността за вредното влияние на тютюнопушенето и консумацията на алкохол, за промоция на сексуалното здраве и др.

Изпълняват се Споразумения между МВР и МТСП за сътрудничество и взаимодействие на териториалните структури на двете министерства, с цел повишаване на ефективността при изпълнение на функциите им, определени със закон и свързани с превенция на престъпността, извършвана срещу и от лица, обект на социално подпомагане и превенция на произшествията по пожарна безопасност и защита на населението за запазване живота и здравето на тези социални групи.

В Общинския съвет по наркотични вещества към община Кърджали съвместно с представители на Общинска администрация и Общински съвет, работят представители на местните структури на МП, МВР, МЗ, МТСП, МОН и НПО.

Не е достатъчно ефективно междуобщинското и междусекторното сътрудничество при планиране и разкриване на социални услуги в област Кърджали, което да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и максимално оползотворяване на наличните ресурси.

Не е достатъчно ангажиран местният бизнес при изпълнението на стратегията - за интегриране на пазара на труда на лица в неравностойно положение, за изграждане

на социална инфраструктура, поддържане на различните сгради за социални услуги, социално предприемачество и др.

Не са развити публично-частни партньорства за финансиране и съфинансиране на алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване на проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране.

2. Открити, закрити и промяна на вида и капацитета на СИ и социалните услуги за периода до 31.12.2017 г.

През 2017 г. в област Кърджали има открита социална услуга ЦСРИ - Момчилград с капацитет 30 места и Обществена трапезария в община Кирково.

Няма закрити специализирани институции и социални услуги. Не е извършвана промяна на вида на действащите специализирани институции и социални услуги.

3. Постигане на планирания капацитет по видове социални услуги съгласно Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали за периода до 31.12.2017 г.

Вид на услугата	Планиран капацитет общо за областта за периода 2016-2020 г.	Общ за областта капацитет на услугата към 31.12.2017 г.	Постигане на планирания капацитет за 2016 г., %	Постигане на планирания капацитет за 2017 г., %
Дневен център за деца с увреждания	90	66	73,3	73,3
Дневен център за възрастни хора с увреждания	50	50	100	100
Дневен център за стари хора	40	0	0	0
Център за социална рехабилитация и интеграция	290	100	24	34,5
Център за обществена подкрепа	225	125	55,6	55,6
Приемна грижа	70	30	40	42,8
Звено „Майка и бебе“	10	0	0	0
Домашен социален патронаж	715	390	54,5	54,5
Обществени трапезарии	580	2840	94,8	490
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	88	73	83	83
Център за настаняване от семеен тип за				

деца/младежи с увреждания	28	28	100	100
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи	30	0	0	0
Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства или деменция	55	0	0	0
Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания	30	0	0	0
Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост	25	0	0	0
Център за настаняване от семеен тип за стари хора	30	0	0	0
Център за временно настаняване	15	0	0	0
Кризисен център	20	0	0	0
Защитено жилище за хора с психични разстройства	18	0	0	0
Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	56	36	64,3	64,3
Защитено жилище за хора с физически увреждания	16	0	0	0
Наблюдавано жилище	8	0	0	0
Преходно жилище	8	0	0	0
Приют	10	0	0	0
Дом за стари хора	80	80	100	100
Дом за възрастни с физически увреждания	30	0	0	0
Хоспис	70	60	85,7	85,7

Забележка: %-тът на изпълнение отчита постигнатия капацитет на услугите към края на всяка година спрямо планирания капацитет за 2020 г., съгласно Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали 2016-2020 г.

За услугите, по които се отчита 100 % изпълнение (ДЦВУ, ЦНСТДМУ и ДСХ) не е предвидено увеличение на капацитета в ОСРСУ.

Социалните услуги с увеличен капацитет са: Обществена трапезария, Център за социална рехабилитация и интеграция и Приемна грижа.

Раздел III

1. Изводи:

Общата оценка за напредъка по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали (2016 - 2020 г.) е добра.

Визията и стратегическите цели, определени в ОСРСУ на област Кърджали, запазват своята актуалност. Рамката на заложените приоритети съответства на проблемите и нуждите на целевите групи от областта.

В област Кърджали се предлагат услуги според потребностите на потребителите и съобразени с националните стратегии и планове, но е необходимо да се доразвият някои съществуващи социални услуги и да се разкрият нови такива.

В област Кърджали няма разкрит Кризисен център и/или Център за временно настаняване, което се оказва сериозен проблем при кризисни ситуации. Предстои разкриване на Център за временно настаняване в гр. Крумовград, като услугата ще бъде с областен обхват.

Все още не са достатъчно местата за най-търсената социална услуга в семейна среда: „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“.

Предвид миграционните процеси и застаряването на населението се налага необходимостта от предоставяне на постоянни социални услуги в семейна среда за самотно живеещи хора, неспособни да се обслужват сами. Услуги като „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“ са за определен период от време, което е недостатъчно.

Предоставяните социални услуги в домашна среда за деца и възрастни не са достатъчни.

Социалните услуги, предоставяни в общността за хората с психични разстройства са недостатъчни.

Не навсякъде е осигурена достъпна архитектурна среда за хора с увреждания. Достъпна среда трябва да се осигури във всички обществени сгради, обществения транспорт, както и в новостроящите се жилищни сгради.

Със сформиране на Областен екип по приемна грижа през втория етап от изпълнението на Проект „Приеми ме 2015“, цялостният обхват на предоставяне на приемната грижа от общините доставчици е отговорност на областния екип. Социалните работници от областния екип са затруднени да обхванат всички приемни семейства от областта.

Качеството на предоставените услуги в повечето случаи отговаря на изискванията на стандартите. Потребителите са доволни от качеството на предоставяната им социална услуга и отношението на служителите.

Проблем за предоставяне на по-качествени социални услуги е липсата на специалисти за работа с деца и възрастни с различни проблеми.

По голямата част от проведените обучения на персонала на социалните услуги са свързани с управление и администриране на социалните услуги. Системата за повишаване квалификацията на персонала е недостатъчна, персоналот има нужда от периодични обучения за повишаване на професионалната квалификация, усвояване на съвременни подходи и методи в социалната работа с целевите групи, обмяна на опит и добри практики.

Заплащането в сферата на социалните услуги е много ниско и не съответства с физическото и психическото натоварване на специализирания и помощен персонал.

Не е достатъчно ефективно междуобщинското и междусекторното сътрудничество при планиране и разкриване на социални услуги в област Кърджали.

Не е достатъчно ангажиран местният бизнес при изпълнението на стратегията - за интегриране на пазара на труда на лица в неравностойно положение, за изграждане на социална инфраструктура, поддържане на различните сгради за социални услуги, социално предприемачество и др.

Не са развити публично-частни партньорства за финансиране и съфинансиране на алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване на проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране.

Почти всички неизпълнени дейности са свързани с разкриване на нови социални услуги. За неизпълнението на някои от тях се посочва липсата на финансови средства и на подходящ сграден фонд за реализиране на съответната социална услуга.

2. Препоръки:

Налага се актуализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кърджали (2016 - 2020 г.), тъй като:

- ✓ На 22.02.2018 г. Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания е одобрила Картите на социалните услуги към **Плана за действие 2018 – 2021 г. на Националната стратегия за дългосрочна грижа**, съгласно които е предвидено в община Кърджали да бъдат разкрити:
 - Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и за лица с умствена изостаналост;
 - Дневен център за лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания;
 - Дневен център за подкрепа на лица с различни форми на деменция и техните семейства;
 - Център за грижа за лица с психични разстройства;
 - Център за грижа за лица с увреждания - за лица с различни форми на деменция.
- ✓ Предстои приемане на нови закони и промяна на действащото законодателство в областта на социалните услуги за деца и лица с увреждания.

Да се създадат по-тесни взаимоотношения между Дирекция „Социално подпомагане“ и медиаторите за по-ефективни резултати при работата за превенция на изоставянето и реинтеграция на деца в риск. В края на 2016 г. и началото на 2018 г. бяха извършени промени в ППЗСП, засягащи

Да се осигурят обучения на здравните медиатори към община Кърджали за повишаване на квалификацията и за придобиване на умения за работата с хора от уязвимите общности.

Да се намери подходящо стимулиране за кадрите, работещи в специализираните институции и социални услуги, което да предотврати текучеството, да повиши тяхното качество на живот - лично и професионално.

Да се осигурят възможности за периодично обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие капацитета на екипите, ангажирани с управление на

социалните услуги и на доставчиците.

Да се осигурят възможности за периодично обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие капацитета на персонала, работещ в социалните услуги и повишаване на професионалната им квалификация.

Да продължи ефективното използване за финансиране от Структурните фондове на ЕС и усвояване на средства от различни национални и донорски програми в областта на социалните услуги.

Необходимо е да се създаде по-добро сътрудничество между всички заинтересовани страни в социалната сфера.

Да се инициират и развият смесени междусекторни услуги и/или мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи.

Да се насърчават доброволчески практики и осъществяване на по-тясно взаимодействие с неправителствения сектор в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на социалните услуги.

Да се работи в посока на изграждане на междуобщинско партньорство при планиране на социалните услуги.

★★★